VIANOČNÉ PENZIE

STRANA | 14 a 15

Ako sa zmenia
Koľko dostanete práve vy

HN HOSPODÁRSKE NOVINY

obsah rozhoduje

www.hnonline.sk
vydáva MAFRA Slovakia, a. s.
pondelok 23. novembra 2020, číslo 225, **

70 eur, ktoré rozdeľujú jednu z našich top fabrík

AUTOMOTIVE

V trnavskej PSA už mesiace prebieha rokovanie o mzdách. Výsledok môže ovplyvniť aj to, či fabrika získa výrobu nového modelu.

Róbert Turza ©hn
robert.turza@mafraslovakia.sk

Bratislava – Na prvý pohľad nejde o žiadne závratné číslo. Pridať 70 eur k platu každému zo 4 500 zamestnancov však vytvorí vo finále zaujímavý účet. A ten už mesiace rozdeľuje v trnavskej fabrike PSA jej vedenie a odborárov. Zatiaľ posledné vyjadrenie zamestnávateľa má byť zásadové – výplaty zostanú rovnaké. Pre HN to potvrdil šéf tamojších odborov Milan Minárech. „Návrh vedenia je nula," konštatoval. Zástupcovia zamestnancov naďalej trvajú na raste o spomínaných 70 eur.

Prípadný výsledok týchto rokovaní je zaujímavý nielen pre vyššie mzdové náklady. Ide aj o jeden z faktorov, ktorý zaváži v rozhodovaní, komu koncern pridelí nový model. To potvrdilo v lete aj vedenie našej PSA, s dôvetkom, že stlačiť potrebujú aj náklady na energie. „Životnosť modelov je približne šesť rokov. Zhruba každé tri roky nám pridelili nový projekt. Nad rokom 2020 visí otáznik. Momentálne nemáme žiadne náznaky, že by sa nový model mal vyrábať u nás," konštatuje výrobný riaditeľ PSA Martin Dzama. Nové vozidlá producentom umožňujú vo všeobecnosti zachovanie zamestnanosti.

Na vyriešenie problémov s odmeňovaním pritom obom stranám nezostáva veľa času. Aktuálna kolektívna zmluva platí len do konca tohto roka. Ak by sa nestihli dohodnúť, fungovala by firma v súčasných podmienkach ešte vyše roka. Aby sa však spor pohol, vstúpil doň sprostredkovateľ. Ten prišiel s rastom mesačnej individuálnej prémie, ktorú pracujúci dostávajú k tarifnému platu na ďalšie dva roky. „Následne pre roky 2023 a 2024 navrhol zvýšenie mzdy s výrazným podielom pohyblivých individuálnych zložiek," tvrdí hovorca trnavskej PSA Peter Švec. Teda základu aj ďalšieho príplatku. Stanovisko fabriky nateraz nie je známe.

Viac na strane **9**, V PSA...

Vlhovej víkend. Dva dni, dve víťazstvá

Bratislava – Už piate víťazstvo za sebou. A z toho dve v priebehu jediného víkendu. Mimoriadny výkon slovenskej lyžiarky Petry Vlhovej počas soboty a nedele vo fínskom Levi potvrdil jej veľmi dobrú formu. Kým v prvý víkendový deň zdolala v slalome o 18 stotín sekundy Američanku Mikaelu Shiffrinovú, včera zas o 38 stotín švajčiarsku pretekárku Michelle Gisinovú. Vlhová tak vedie hodnotenie disciplíny, upevnila si aj vedúce postavenie v celkovej klasifikácii. „Som šťastná, že som dokázala vydať zo seba maximum, celú svoju energiu," povedala Vlhová v rozhovore pre Eurosport. (RED)

SNÍMKA: REUTERS

MICHAL ŠPAŇÁR,
generálny riaditeľ Union

ANKETA

Prečo sa oplatí čítať Hospodárske noviny?

Samozrejme, ako prvú si vždy pozriem titulku – najviac ma zaujmú články, ktoré sa týkajú zdravotníctva a hneď po nich nasleduje ekonomika. Mám rád aj sekciu komentáre, pretože tie bývajú väčšinou naozaj bez servítky.

ROZHOVOR

Šéf Tatra banky: Nášho chatbota sme už naučili reagovať, keď sa klient hnevá

Bratislava – Keď sa ľudia dozvedia, že v chate komunikujú s umelou inteligenciou, majú tendenciu skúšať ho v small talkoch, vraví s úsmevom predseda Predstavenstva Tatra banky Michal Liday. „Pýtajú sa ho, akej farby má oči alebo či žije vo vzťahu." Chatbota Adama, ktorý je v praxi približne rok, stále trénujú aj na zvládnutie emócií.

„V niektorých prípadoch dokáže identifikovať hnev a správne a slušne zareagovať. Snažíme sa, aby nikto z chatu s ním neodchádzal nahnevaný," vraví a dodáva, že ak si nevie poradiť, prepojí klienta na živého operátora. Strojový pomocník bankárov teraz končí základnú školu, ešte musí absolvovať strednú a univerzitu, až potom bude vedieť vybaviť hypotéku.

„Stovky pracovníkov ho systematicky učia správne pochopiť zámer klienta, ktorý sa na neho obracia, a správne mu poradiť alebo vyriešiť jeho požiadavku." Podľa Lidaya zodpovedal Adam viac ako stotisíc otázok a zvláda vykonať aj viaceré operácie. Napríklad aktivovať alebo blokovať platobnú kartu či zistiť zabudnutý PIN kód. (LK)

Viac na strane **12,** Okamžité platby...

DEVELOPMENT

Sky Park od Penty vstupuje do finálnej fázy

Bratislava – Ide o projekt, ktorý nesie rukopis štúdia svetoznámej architektky Zahy Hadid. Skladá sa zo štyroch veží, pričom tri z nich sú už takmer hotové. Posledná na štart ešte len čaká. Už je však známy termín, keď začne konečne rásť. Štvrtú vežu Sky Parku ide developer stavať v januári budúceho roka. Oproti tým susediacim však bude napredovať pomalšie. „Vzhľadom na to, že už budú mať svojich obyvateľov, vo večerných hodinách budeme musieť obmedziť hluk zo staveniska," uviedla pre HN Lenka Vargová, PR špecialistka Penty RE. Celá výstavba by mala byť hotová v roku 2024. (MŠ)

Viac na strane **10**, Výstavba...

9 771335 470011 48

Cena
cena 0,99 EUR /
predplatné 0,876 EUR

Predplatné
tel.: 02 48 238 238, www.hnonline.sk/predplatne
e-mail: predplatne@mafraslovakia.sk

HN ONLINE.SK HN TELEVÍZIA mafra slovakia

Riešia online, no tisíce detí sú mimo

ŠKOLSTVO

Rezort Branislava Gröhlinga odštartoval proces digitalizácie zavedením novej databázy s učivom. Milióny rozdá na nákup techniky. Deti, ktoré ju nemajú, si ešte musia počkať.

Mária Dvořáčková ©hn
maria.dvorackova@mafraslovakia.sk

Bratislava – Žiak si doma otvorí počítač a na obrazovke sa zjaví učiteľ, ktorý s ním preberie kľúčové učivo. To aktuálne ponúkne nová databáza krátkych videohodín pre žiakov základných škôl Edu TV. Ide o ďalšie zlepšenie dištančného vzdelávania, na ktoré sú aktuálne odkázaní žiaci druhého stupňa a stredných škôl. No tisícom detí, ktoré sú vzhľadom na sociálne pomery bez počítača či internetového pripojenia, to nepomôže. Ministerstvo školstva priznáva, že dnes ich môže byť až 32-tisíc.

„Jediným spôsobom je otvoriť pre tieto deti školy alebo ich navštevovať a nosiť im materiály. Musí sa nájsť forma bezpečného kontaktu," hovorí. Od minulého týždňa síce majú títo žiaci zo znevýhodneného prostredia povolené navštevovať školu v malých skupinách, do akej miery sa to však deje, ostáva nejasné. Rezort školstva totiž údajmi nedisponuje.

Skúsenosť z prvej vlny pandémie pritom nepriniesla pozitívne výsledky. Do dištančnej výučby sa vôbec nezapojilo 52-tisíc detí. Minister Branislav Gröhling aj preto hovoril o podpore v podobe nákupu techniky. Nateraz uvoľnil šesť miliónov eur, ich adresátmi sú však učitelia. Žiaci by sa v prvej várke mali dočkať najskôr v januári, ďalší na jar a na jeseň. „Pre učiteľov už túto službu poskytujeme. Teraz ju pripravujeme aj pre žiakov, ale pri veľkých, ale aj menších školách si neviem predstaviť zabezpečiť údržbu a inštaláciu týchto zariadení," hovorí riaditeľ Základnej školy Pavla Marcelyho v Bratislave Gabriel Kalna.

Analytik Zmeko však upozorňuje, že samotný proces digitalizácie školstva nie je len o zakúpení techniky a internetu. „Jej význam bude závisieť od toho, ako bude vyzerať výučba, ako bude spracované učivo. Musia tomu byť prispôsobené osnovy a výučbové materiály," uviedol s tým, že pred samotným nákupom tomu najskôr treba prispôsobiť učivo.

Školstvo sa postupne digitalizuje

Plánované investície do online priestoru

(v miliónoch eur a zdroj financií)

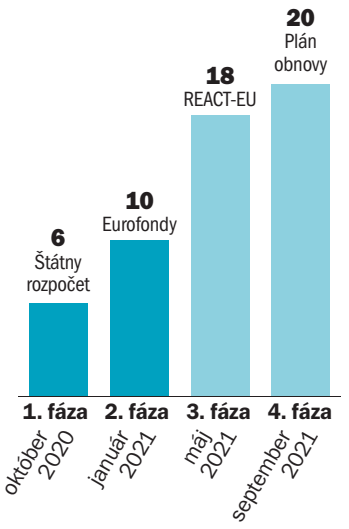

1. fáza zrealizovaná v októbri 2020

Suma: **6 miliónov eur**

Čo: **Notebooky, konektory, kamery, mikrofóny**

Pre koho: **Učitelia základných a stredných škôl**

Počet škôl: **3 158**

Počet učiteľov: **59-tisíc**

2. fáza bude sa realizovať v januári 2021

Suma: **10 miliónov eur**

Čo: **Technické vybavenie**

Pre koho: **Učitelia a žiaci stredných škôl**

Počet učiteľov: **19 500**

Nezapojení žiaci a žiaci bez výučby cez internet počas prvej vlny pandémie

(v percentách)

Žiaci bez zapojenia do výuky

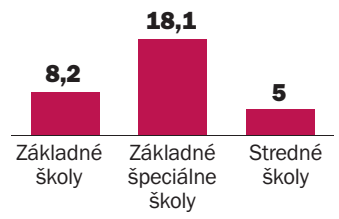

Žiaci bez výučby cez internet

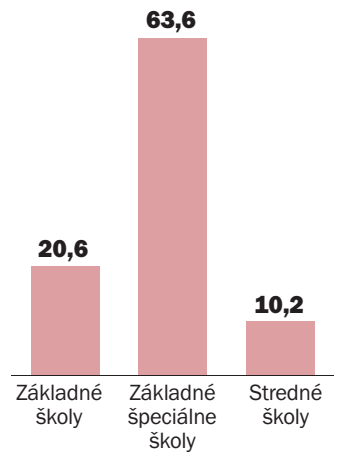

Postup digitalizácie školstva

1. Nákup technického vybavenia
2. Digitálny koordinátor/správca siete
3. Doriešenie internetového pripojenia na školách
4. Zapracovanie digitálnych technológií do výučby
5. Online Maturita, Testovanie 5, Testovanie 9

Zdroj: MŠVaŠ, IVP, infografika: HN/M. Záborský

HN TELEVÍZIA

DETINSKÉ REAKCIE IGORA MATOVIČA SÚ ĎALEKO ZA HRANICOU

O vzťahoch vo vládnej koalícii, ale aj o volebných preferenciách sme sa rozprávali s politológom Jozefom Lenčom. Pozrite si rozhovor už dnes v **HNtelevízii**.

Denník HOSPODÁRSKE NOVINY. Vydáva MAFRA Slovakia, a. s.
Adresa redakcie Nobelova 34, 836 05 Bratislava, tel. č.: 02/48 23 81 11
Šéfredaktorka Hospodárskych novín Marcela Šimková, tel. č.: 02/48 23 83 30
Zástupca šéfredaktorky Vladimír Trávniček, tel. č.: 02/48 23 83 52
Zástupca šéfredaktorky Martin Kováčik, tel. č.: 02/48 23 83 43
Vedúca HN magazínu Alžbeta Piňačeková, tel. č.: 02/48 23 83 24
Vedúci rubriky Spravodajstvo a ekonomika Martin Paulík, tel. č.: 02/48 23 83 67
Vedúci rubriky Firmy a financie Miroslav Vajs, tel. č.: 02/48 23 84 24

REŠPEKTUJEME ETICKÝ KÓDEX NOVINÁRA

Vedúci rubriky Názory a analýzy Ľuboslav Kačalka, tel. č.: 02/48 23 82 17
Vedúca HNStyle Lucia Ležovičová, tel. č.: 02/48 23 83 53
Vedúca Servisných príloh Tatjana Rundesová, tel. č.: 02 48 23 82 12
Vedúca výroby Danica Prokopová, tel. č.: 02/ 48 23 83 57
Šéfeditor HNonline.sk Peter Blaško, tel. č.: 02/48 23 83 06
Vzor e-mailu na členov redakcie Meno.Priezvisko@mafraslovakia.sk

Vydavateľstvo mafra slovakia
Sídlo spoločnosti Nobelova 34, 836 05 Bratislava
Výkonný riaditeľ Vladimír Mužík, tel. č.: 02/48 23 81 00
Finančný riaditeľ Martin Mráz, tel. č. 02/48 23 82 00

Obchodná riaditeľka Katarína Michalechová, tel. č.: 02/48 23 81 06
Riaditeľ digitálnych médií Denis Schvarcz, tel. č.: 02/48 23 84 42
Riaditeľ marketingu, PR a eventov Ivan Netík, tel. č. 02/48 23 81 41
Príjem inzercie tel. č.: 02/48 23 81 32, 02/48 23 81 03, fax: 02/48 23 81 31, e-mail: inzercia@mafraslovakia.sk
Predplatné tel. č.: 0948/987 958, 0917/238 23 on-line: predplatne.hnonline.sk, fax: 02/48 23 81 40, predplatne@mafraslovakia.sk

MAFRA Slovakia, a. s., je druhým najsilnejším vydavateľstvom na Slovensku. Vydáva viac ako 50 printových titulov, prevádzkuje 14 webových portálov a internetovú televíziu.

Ročník XXVII. **© Copyright MAFRA Slovakia, a. s. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva ich vydavateľ.**
Autori článkov zverejnených v tomto vydaní si v zastúpení vydavateľom vyhradzujú právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný prenos článkov označených ©hn, ako aj na verejné rozširovanie rozmnoženiny týchto článkov v zmysle § 33 ods. 1 písm. a) a d) autorského zákona. Monitoring tlače poskytujú sú súhlasom vydavateľa firmy NEWTON Media s.r.o., SITA Slovenská tlačová agentúra a.s., Monitora s.r.o. a Slovakia Online s.r.o.
Internet hnonline.sk, **e-mail** redakcia@mafraslovakia.sk.
Evidenčné číslo 385/08, **IČO:** 51 904 446, **Audit nákladu** ABC SR, **ISSN** 1335-4701.
Tlač MAFRAPRINT Olomouc, Pavelkova 7, 772 11 Olomouc.
Vydavateľstvo MAFRA Slovakia, a. s., je súčasťou koncernu AGROFERT.

Grilujú kandidátov. Stále bez dohody

Jednota koalície sa pri voľbe generálneho prokurátora zatiaľ neprejavila, spoločný favorit sa stále hľadá. SNÍMKA: TASR/P. NEUBAUER

7
ROKOV
je funkčné obdobie generálneho prokurátora.

6
GENERÁLNYCH PROKURÁTOROV
pôsobilo v histórii samostatnosti Slovenska.

40
ROKOV
je minimálny vek stanovený pri menovaní do funkcie generálneho prokurátora.

955
PROKURÁTOROV
pôsobí aktuálne na Slovensku.

JUSTÍCIA

Už tento týždeň budú poslanci voliť nového šéfa prokuratúry, ktorý nahradí Jaromíra Čižnára. Všetci siedmi kandidáti prechádzajú zdĺhavým verejným vypočutím, ktoré sa predĺžilo až na tri dni. Koalícia sa vopred nedokázala na jednom mene dohodnúť, verdikt padne až pred voľbou. Uchádzačov pre HN hodnotila Nadácia Zastavme korupciu.

JOZEF ČENTÉŠ (53)

Funkcia: Prokurátor Generálnej prokuratúry
Profil: Do funkcie generálneho prokurátora bol zvolený ešte v roku 2010. Prezident Ivan Gašparovič ho však odmietol vymenovať.
Vízia: Preverenie postupu a rozhodnutí v trestných veciach, ktoré v očiach verejnosti vzbudzujú pochybnosti o ich zákonnosti a objektívnom posúdení. Medzi hlavné zámery zaradil aj ráznejšie riešenia v prípadoch násilia na deťoch. Chcel by aj lepší prístup verejnosti k rozhodnutiam.
Hodnotenie: Je známy ako vynikajúci teoretik trestného práva ochotný poradiť ktorémukoľvek prokurátorovi. Jeho koncepcia fungovania prokuratúry je proreformná a patrí k tým lepším. Vidíme pochybnosti, či bude schopný urobiť rázne zmeny na prokuratúre smerom k jej očiste. Dôvodom je najmä jeho dlhoročné fungovanie na prokuratúre, ktoré sa javí ako konformné s jej vedením.

TOMÁŠ HONZ (44)

Funkcia: Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry
Profil: Dozoroval spor okolo šekov Mariana Kotlebu, štát zastupoval aj v prípadoch extrémistických činov Milana Mazureka. Obvinenie vzniesol voči šéfovi konšpiračného časopisu Zem a vek Tiborovi Rostasovi.
Vízia: Prízvukuje cieľ urobiť opatrenia smerom dovnútra. Nedovolím šikanovanie čestných prokurátorov za ich bagateľné previnenia, sľubuje. Chce posilniť procesnú samostatnosť skúsenejších dozorových prokurátorov, upraviť vzťahy na jednotlivých stupňoch riadenia a dodať prokurátorom sebavedomie v práci.
Hodnotenie: Mimoriadne sa zaslúžil o to, že sa u nás začali stíhať extrémistické činy. Jeho návrhy sú výrazne proreformné a protikorupčné. V minulosti však nepatril medzi tých, ktorí by sa otvorene kriticky vyjadrovali či podporili kolegov, ktorí boli za kritiku znevýhodnení. V súvislosti s jeho proreformnými opatreniami nám chýba ich naplnenie konkrétnymi opatreniami.

JÁN HRIVNÁK (60)

Funkcia: Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry
Profil: K jeho najznámejším prípadom patrí obžaloba exstarostu Rače Pavla Bielika za úplatok päť miliónov korún, ale aj bývalého hurbanovského mestského policajta Milana Juhásza za úkladné vraždy.
Vízia: Vytýčil si tri oblasti, v ktorých by chcel zlepšiť situáciu, a to ľudské zdroje, vnútorné procesy a informačné technológie. Plánuje otvoriť výberové konania, zlepšiť hodnotenia prokurátorov, rozšíriť Radu prokurátorov o nominantov vlády, parlamentu či tretieho sektora.
Hodnotenie: Ako jeden z mála kandidujúcich sa v minulosti odvážil otvorene kritizovať chyby prokuratúry. Za to si vyslúžil odvetné opatrenia jej vedenia, ktoré ho mali umlčať. Koncepcia na zmenu prokuratúry je možno trochu kratšia, no vcelku výstižná. Je zameraná na zvýšenie kontroly v prokuratúre a preverenie nových prokurátorov.

JURAJ KLIMENT (56)

Funkcia: Sudca Najvyššieho súdu
Profil: Jediný neprokurátor medzi kandidátmi. Bol členom senátu, ktorý sprísnil tresty odsúdeným v kauze Cervanová, rozhodoval aj nástenkový tender.
Vízia: Chce skvalitniť riadenie okresných a krajských prokuratúr, okresným a krajským prokurátorom by chcel obmedziť výkon funkcie na dve po sebe nasledujúce obdobia. Kľúčovou je podľa neho plynulá generačná výmena a obmena prokurátorov. Chce presadiť aj zákaz skracovania praxe čakateľov, plánuje kontrolu majetkových priznaní prokurátorov.
Hodnotenie: Je výraznou sudcovskou osobnosťou a za svoj rozsudok vo veci Nástenkový tender získal ocenenie Judikát roka. V minulosti patril medzi výrazných kritikov pomerov v súdnictve a najmä Štefana Harabina. Obavy u neho vyvoláva jeho údajná konfliktná povaha a spolupráca s Petrom Tóthom pri písaní dvoch kníh o kauze Cervanová.

RASTISLAV REMETA (48)

Funkcia: Prokurátor krajskej prokuratúry
Profil: Pracoval aj na veľkých mafiánskych kauzách vrátane Mikuláša Černáka.
Vízia: Chce zmenu v organizačnej štruktúre. Posilniť plánuje najmä trestný odbor, ktorý by mohol aj zastaviť stíhanie. Funkcie šéfov regionálnych orgánov chce obmedziť na dve päťročné obdobia. Presadiť chce aj podrobnejšie majetkové priznania prokurátorov.
Hodnotenie: Je považovaný za čestného a skúseného prokurátora. Jeho koncepcia je jedna z najlepších. Pochybnosti vyvoláva jeho „bezzubé“ pôsobenie v etickej komisii, ktorá sa nevedela včas postaviť pomerom v prokuratúre. Rovnako nepatril medzi kritikov týchto pomerov, na znak nesúhlasu s nimi odišiel z Generálnej prokuratúry na kraj. Hoci jeho koncepcia je proreformná, hovorí, že výrazné zmeny nie sú potrebné a malo by stačiť dať príležitosť novým ľuďom vo vedení.

JÁN ŠANTA (53)

Funkcia: Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry
Profil: Na konte má prípady ako tunelovanie BMG Invest a Horizont Slovakia, obžalobu podal aj na Mikuláša Varehu. Do povedomia verejnosti sa dostal najmä vďaka kauze zmenky televízie Markíza.
Vízia: Hovorí o reforme inštitúcie. V rámci nej by chcel väčšiu transparentnosť, aby došlo k eliminovaniu zastavených trestných stíhaní. Chce viac informovať verejnosť a posilniť spoluprácu s médiami. Spomína aj sprísnenie výberových konaní.
Hodnotenie: Je mediálnou hviezdou medzi kandidátmi, ktorá má výrazné sympatie verejnosti. Je známy ako odborník a ako prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry riešil mediálne známe kauzy. Ako väčšina kandidátov, ani on v minulosti nepatril medzi tých, ktorí by sa otvorene kriticky vyjadrovali proti pomerom v prokuratúre či podporili kolegov, ktorí boli za svoje kritické hlasy znevýhodnení.

MAROŠ ŽILINKA (50)

Funkcia: Prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry
Profil: Riešil kauzy Drukos, Technopol Servis alebo Transpetrol. Do povedomia verejnosti sa dostal aj tým, že naňho bola objednávka vraždy.
Vízia: Do popredia dáva potrebu zvyšovať dôveryhodnosť prokuratúry. Hovorí, že v trestnej oblasti musí byť základnou prioritou boj proti korupcii, nečestnému konaniu a zneužívaniu verejnej moci. Podporuje aj zmenu organizačnej štruktúry a transparentnosť výberových konaní.
Hodnotenie: Skúsený a odvážny vedúci prokurátor. V minulosti vyjadril svoj nesúhlasný názor, za čo bol tiež znevýhodňovaný. S pánom Klimentom patrí medzi favoritov voľby. Vzhľadom na jeho politické nominácie v minulosti a zastávanie postu štátneho tajomníka na ministerstve vnútra bude musieť odpovedať aj na otázky týkajúce sa garancií nezávislosti.

Nina Janešíková

INZERCIA

MS202601/01

HOSPODÁRSKE NOVINY
PONDELOK 23. NOVEMBRA 2020

Gašpar nikdy nemal pôsobiť v polícii

Chceme posilniť vyšetrovanie finančných káuz, hovorí Roman Mikulec. SNÍMKA: TASR/P. NEUBAUER

ROZHOVOR

Rezort sme prebrali v deficite 280 miliónov eur. Pýtam sa, kde sú peniaze, hovorí minister vnútra Roman Mikulec.

Jana Šimíčková ©hn
jana.simickova@mafraslovakia.sk

Ako veľmi vás prekvapilo zatýkanie v rámci akcie Očistec a to, ako mala skupina okolo Norberta Bödöra a Tibora Gašpara fungovať?

Prekvapilo ma to ako občana aj ako ministra vnútra, lebo si myslím, že takíto ľudia nikdy v polícii pracovať nemali. Samozrejme, platí a pre každého by mala platiť prezumpcia neviny, ale ak sa tie veci potvrdia, myslím si, že je to nehodné takýchto funkcionárov. A trošku to vnímam aj osobne, keďže sám som bol obeťou týchto ľudí. Pán Gašpar bol policajný prezident v čase, keď sa dialo moje zadržanie na základe podhodeného dôkazu. Takže aj bez akýchkoľvek iných informácií, len na základe vlastnej skúsenosti a na základe toho, že títo ľudia neváhali zorganizovať podhodenie dôkazov s cieľom odstaviť niekoho, lebo upozornil, že ich ľudia kradnú, si myslím, že nikdy nemali pôsobiť v polícii.

Čím sa dajú vysvetliť aktuálne reakcie Roberta Fica a Roberta Kaliňáka, ktorí zubami-nechtami bránia najmä Tibora Gašpara?

Oni nemajú čo spraviť. Bol to ich človek a asi veľmi dobre vedia, čo pán Gašpar narobil. Vedia aj to, že pán Gašpar by mohol povedať, čo vedia oni. Z tohto pohľadu si myslím, že nič iné ani robiť nemôžu. Ale veľmi sa im to nedarí.

Myslíte si, že skončia tam, kde je teraz pán Gašpar?

K takýmto veciam sa nevyjadrujem. Držím sa toho, čo sme sľúbili ľuďom – budeme robiť všetko pre to, aby polícia a vyšetrovatelia mali všetko zabezpečené na to, aby mohli robiť svoju prácu tak, ako ju robiť majú. Musím spomenúť aj to, že z pozície ministra teraz vidím, v akom stave sme prebrali rezort a čo všetko vyšetrovateľom, hasičom či horskej záchrannej službe chýbalo. Prebrali sme ho v deficite 280 miliónov eur a ja kladiem otázku: Kde sú všetky peniaze za uplynulých 10 rokov? Nie sú v budovách, nie sú v policajných uniformách, vo vozidlách, nie sú vo výbave, výstroji, výzbroji. Moja úloha teda nie je vyjadrovať sa k tomu, či niekto bude potrestaný. Mojou úlohou je zabezpečiť pre všetky zložky to, čo majú mať.

Viete, kde by tie peniaze mohli byť?

Neviem, to je len rečnícka otázka. Jednoducho, keď vidím, koľko má rezort peňazí v rozpočte, čo všetko a akým spôsobom sa nám darí zabezpečiť, je prirodzené, že kladiem rečnícke otázky. Oni nefungovali, keď bola korona. Nemali také výdavky ako my, mali oveľa lepší rozpočet. Deklarovalo sa, že nakupujú autá, techniku, ale dnes vidím, a to sú fakty, nie výmysly, že policajtom chýbajú uniformy, hasičom výstroj, výzbroj, chýbajú vozidlá. Keď je priemerný vek vozidiel deväť rokov a priemerný počet najazdených kilometrov 225-tisíc, tak je zjavné, že deväť rokov tu vozidlá nikto neobstarával.

V akej situácii sa aktuálne nachádza Policajný zbor z hľadiska personálneho obsadenia? Veľa príslušníkov malo ku koncu roka požiadať o odchod do výsluhového dôchodku.

> Ak bude pán Kovařík vo výberovom konaní úspešný, budem spokojný.

Podľa mojich informácií to nie je diametrálne odlišné od iných rokov. Myslím, že každý rok je fluktuácia cca tisíc policajtov, a tento rok to nie je iné. Ak mám správne informácie, aktuálne evidujeme nejakých 970 žiadostí.

Spolu s vaším poradcom Jaroslavom Spišiakom pripravujete reformu polície. V akom je to štádiu?

Je to v štádiu celkom detailnej rozpracovanosti. Rozvrhli sme to na niekoľko krokov. Tie, ktoré by sme mali urobiť čo najskôr, a potom strednodobé a dlhodobé, kde by sme chceli vidieť políciu v roku 2024. Tomu prispôsobujeme aj jednotlivé činnosti.

Čoho sa dotknú prvé kroky?

Bude to reforma policajného prezídia, aby sme vedeli z pozície pomyselnej strechy polície reformovať ďalšie útvary.

Na čo bude reforma zameraná?

Chcel by som zdôrazniť, že jej cieľom nie je húfne prepúšťanie policajtov, ani im nechceme siahať na sociálne istoty. Naopak, reformou chceme v prvom rade zistiť, aký je aktuálny stav jednotlivých útvarov, ich vzťahov, činností, ktoré majú vykonávať, snažiť sa tie vzťahy a činnosti zlepšiť a tam, kde chýbajú prepojenia medzi jednotlivými útvarmi, tam ich vytvoriť tak, aby bol Policajný zbor naozaj efektívny.

Môžete byť konkrétnejší?

Napríklad sa ukazuje, že v rámci niektorých zásahov sa musíme zapodievať aj vytvorením širších, aktívnejších, lepších poriadkových síl. Chceme tiež oveľa viac posilniť finančné vyšetrovanie, ktoré tu veľmi chýba. Prioritou bude posilnenie a štrukturálne začlenenie finančnej spravodajskej jednotky tam, kam patrí, a tak, aby informácie, ktoré z tejto jednotky prídu, boli adekvátne využívané jednotlivými útvarmi.

Chcete posilniť najmä vyšetrovanie finančných káuz. Advokáti aj odborná verejnosť však dlhodobo upozorňujú, že policajti nie veľmi stíhajú so zločincami.

Práve o to ide. Ak má jeden vyšetrovateľ závažný prípad a má ho procesne riešiť vo všetkých oblastiach, často nestíha. To je práve jedna z vecí, ktoré chceme posilniť tak, aby sa útvary diametrálne viac venovali a mohli venovať finančnému vyšetrovaniu. Kedysi fungovala finančná polícia, potom sa to nejakým spôsobom rozdelilo v rámci NAKA a my to zase chceme zmeniť tak, aby finančné vyšetrovanie bolo samostatné alebo aby prebiehalo oveľa lepšie a efektívnejšie, ako je to dnes.

Kedy by mala začať reforma platiť, možno aspoň prvá fáza?

Želali by sme si, aby to bolo čo najskôr. A naozaj musím pochváliť ľudí, ktorí na tom pracujú, lebo to nie je len otázka nejakého nakreslenia štruktúr. Sú tam veci procesné, s tým súvisia aj materiálne opisy funkčných náplní a podobne. No a, samozrejme, brzdí nás v tom veľa práce súvisiacej s pandémiou.

V akom štádiu je príprava zmeny zákona o voľbe policajného prezidenta?

Toto je jedna z vecí, ktorá súvisí s reformou. Máme nový návrh, ako by nová voľba mohla vyzerať. Verím, že to nebude dlho trvať, bohužiaľ, doteraz nás brzdil boj s pandémiou. Aktuálne je vyhlásené výberové konanie podľa starej úpravy, záujemcovia sa majú prihlásiť do konca novembra. Verím, že budeme mať z čoho vyberať.

Vyjadrili ste sa, že by ste boli spokojný aj s Petrom Kovaříkom, ktorého ste dočasne touto funkciou poverili. Kto vám poradil jeho meno?

Bol to prirodzený vývoj. Nebolo to rozhodnutie zo dňa na deň ani na základe jedného rozhovoru. Zvažovali sme všetky možnosti za a proti, a tých mien bolo viacero. No myslím si, že to bola dobrá voľba. Zatiaľ nemám dôvod byť nespokojný s fungovaním policajného prezidenta. Áno, vyjadril som sa, že v prípade, ak by sa prihlásil do výberu a bol by úspešný, bol by som spokojný.

Neprekáža vám, že pôsobil na Úrade vlády priamo pri Robertovi Ficovi a bol riaditeľom Bezpečnostnej rady po Viliamovi Jasaňovi, ktorý mal blízko k mafiánovi Vadalovi? Kovařík sa voči týmto osobám nikdy nevyhranil.

Pôsobil v administratívnej funkcii na Úrade vlády. Nebol v pozícii, keď mohol ovplyvniť, či pán Jasaň bude, alebo nebude mať bezpečnostnú previerku. Na druhej strane stále bol policajtom a nebol v štruktúrach polície za čias, keď tu vznikli kauzy. Všetko má svoje za a proti. Ako vyšetrovateľ robil na veľkých kauzách, má skúsenosti. Takže si myslím, že je to dobrá voľba.

KTO JE ROMAN MIKULEC:

Vyše 21 rokov pôsobil ako profesionálny vojak. Po štúdiu na Vysokej vojenskej leteckej škole sa z neho stal stíhací pilot. V roku 1997 sa presunul na ministerstvo obrany, kde mal na starosti zahraničné vzťahy a styky. Od augusta 2010 do apríla 2012 zastával post riaditeľa Vojenskej spravodajskej služby. Odísť musel po tom, čo čelil obvineniu z ohovárania. Súd ho oslobodil. V roku 2013 polícia pri prehliadke jeho auta našla pamäťovú SD kartu s tajnými materiálmi. Obvinený bol z ohrozenia dôvernej skutočnosti. V roku 2019 bol v tejto veci právoplatne oslobodený.

Pamätná je jeho veta, že tak sme to skartovali, lebo sme vedeli, že po nás zrejme príde niekto iný, tak aby to tam nenašli...

Neviem, k čomu patrí táto veta. K pánovi Stromčekovi?

Áno. K tomu, že sa objavili dokumenty o možnom prepojení pána Stromčeka a firmy Váhostav.

Myslím si, že toto už odkomunikoval niekoľkokrát aj on.

Nemalo by sa všetko zakladať?

Nemusí sa všetko zachovávať, to je mylná predstava. Na základe informácií, ktoré mám, a nemám dôvod im neveriť, dostali materiály, ktoré boli zmesou nejakých faktúr, niečoho, čo v tom čase nebolo využiteľné. Jeho kolega sa pri odchode rozhodol, že to skartuje a ja na to nemám čo povedať.

V SKRATKE

Poslanci budú rokovať o rozpočte

Bratislava – Schvaľovanie štátneho rozpočtu na budúci rok čaká poslancov na 18. schôdzi Národnej rady, ktorá sa začne v utorok. Z návrhu rozpočtu verejnej správy na nasledujúce tri roky vyplýva, že deficit verejných financií by mal v budúcom roku dosiahnuť 7,44 percenta HDP. Mal by tak klesnúť z tohtoročných odhadovaných 9,68 percenta HDP. Hrubý verejný dlh sa má v budúcom roku vyšplhať na 65 percent hrubého domáceho produktu. Poslanci budú na poslednej tohtoročnej schôdzi rokovať okrem rozpočtu aj o reforme súdnictva alebo voliť nového generálneho prokurátora. (TASR)

Nezamestnanosť klesla na 7,35 percenta

Bratislava – V októbri 2020 dosiahla miera evidovanej nezamestnanosti na Slovensku 7,35 percenta. V porovnaní s predchádzajúcim mesiacom poklesla o 0,08 percentuálneho bodu, medziročne vzrástla o 2,41 percentuálneho bodu. Informoval o tom minister práce Milan Krajniak zo Sme rodina. „Faktom je, že vývoj miery evidovanej nezamestnanosti je momentálne na úrovni pred krízou v roku 2008, respektíve na úrovni mesiaca máj 2017, keď ekonomika rástla," zdôraznil Krajniak. Upozornil, že počet uchádzačov o zamestnanie, pripravených ihneď nastúpiť do práce, dosiahol 201-tisíc osôb, čo je v porovnaní s predchádzajúcim mesiacom pokles o 2 368. Miera nezamestnanosti vypočítaná z celkového počtu uchádzačov o zamestnanie bola v októbri na úrovni 8,12 percenta. Medzimesačne poklesla o 0,06 percentuálneho bodu, medziročne vzrástla o 2,08 percentuálneho bodu. (TASR)

Rezervácie v hoteloch sú minimálne

Bratislava – Hotely na Slovensku zatiaľ hlásia minimálne rezervácie na zimnú sezónu. Hlavným dôvodom je absencia informácií a obava hostí, či budú môcť zariadenia fungovať a za akých podmienok. Potvrdil to prezident Zväzu cestovného ruchu Marek Harbuľák. „Videli sme aj pri otváraní ekonomiky počas prvej vlny, že hotely začali hostia navštevovať až v momente, keď sme mohli otvoriť bazény, wellness centrá, akvaparky. Bez týchto služieb je dopyt zo strany hostí minimálny. To isté platí aj v prípade lyžiarskych stredísk," zdôraznil. (TASR)

Majetkové priznania stále nezverejnili

Bratislava – Majetkové priznania verejných funkcionárov stále nie sú zverejnené, dôvodom je ich nárast v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi i viacero začatých konaní pre ich neskoré podania, uviedol predseda výboru pre nezlučiteľnosť funkcií Boris Susko. Priznania zverejnia naraz, po ich skontrolovaní. „Problém je viac-menej personálny, pretože sa prijala novela zákona, ktorou sa zvýšil počet verejných funkcionárov zhruba z 580 na dvetisíc. Čiže je tam enormný nárast funkcionárov, ktorých priznania treba skontrolovať," vysvetlil. (TASR)

Nie každý chce. Lekári sa korona pacientom vyhýbajú

ZDRAVOTNÍCTVO

Ak ich chcú presunúť na potrebnejšie miesto, vytiahnu pracovnú zmluvu. Deje sa to aj v najväčšej nemocnici.

Peter Madro ©hn
peter.madro@mafraslovakia.sk

Ísť vypomáhať na centrálny príjem nie je pre každého zdravotníka lákavé. SNÍMKA: TASR/J. KROŠLÁK

Bratislava – Nemocnica je pod tlakom pacientov s diagnózou COVID-19. Ich počet pribúda a zariadenie musí reprofilizovať lôžka. Najčastejšie na úkor plánovanej zdravotnej starostlivosti. Nemocnica tak postupne rieši takmer výlučne len koronapacientov a akútne stavy. Toto sa na Slovensku deje už niekoľko týždňov. Voľní lekári, ktorí prišli o pacientov vplyvom odkladu naplánovaných úkonov, by tak mali vypomáhať tam, kde treba. Prax však býva neraz iná. Niektorí zdravotníci napriek núdzovému stavu vytiahnu svoju pracovnú zmluvu so svojím zaradením ako doklad, že ich do ničoho nemožno nútiť. Deje sa to aj v najväčšej Univerzitnej nemocnici Bratislava.

Dožadujú sa svojho

Práve v jej ružinovskej časti minulý týždeň vypuklo ohnisko nákazy. Na internom oddelení odhalili 23 pozitívnych pacientov a desať členov personálu. Následne v rámci Bratislavského kraja zasadala bezpečnostná rada. Práve tam malo od riaditeľky nemocnice Renáty Vandiakovej zaznieť, že ohnisko v Ružinove nie je jediný problém, ktorý nemocnica má. Trápi ich aj morálka. Niektorí zamestnanci sa totiž ohrádzajú zmluvou a odmietajú ísť pomôcť slúžiť napríklad na centrálny príjem, keď je to potrebné. Tvrdia, že to nemajú v náplni práce.

> Áno. Niektorí lekári sa dokážu dožadovať svojho.
>
> **Peter Stachura,**
> štátny tajomník ministerstva zdravotníctva

Univerzitná nemocnica sa k tomu oficiálne nevyjadrila. Vandiakovej slová však pre HN potvrdil štátny tajomník rezortu zdravotníctva Peter Stachura. „Stretli sme sa po bezpečnostnej rade s riaditeľkou a áno, niektorí lekári sa dokážu aj takto dožadovať svojho," potvrdil. Podľa informácií HN môže pritom ísť až o tretinu lekárov, ktorých oddelenia sú pre zrušené plánované operácie v obmedzenom režime a nemajú pacientov.

Nejde pritom o ojedinelý problém. Neraz z podobných dôvodov chýbajú aj dôležití anestéziológovia. „Náš špecialista išiel po tom, ako sme reprofilizovali COVID-19 lôžka, okamžite na PN. Musíme si vypomáhať s vedľajšou nemocnicou," posťažoval si riaditeľ nemocnice na západnom Slovensku, ktorého meno máme v redakcii.

Prezident Asociácie nemocníc Slovenska Marián Petko v tom má jasno. „Ak niekto odmietne poskytovať zdravotnú starostlivosť, tak to považujem voči ostatným kolegom v nemocnici za absolútne nekolegiálne a neprofesionálne," reagoval. Bardejovskú nemocnicu, ktorú vedie, museli pred mesiacom uzavrieť vojaci, pretože sa im zaplnili reprofilizované oddelenia a takmer stovku zdravotníkov mali v karanténe. „Keby sme neboli urobili presuny lekárov medzi oddeleniami, tak by sme neboli schopní to zvládnuť," dodal.

Platí to, čo je v zmluve

Medicínsky právnik Ivan Humeník upozorňuje, že zavedením núdzového stavu sa Zákonník práce neruší a aj naďalej platí to, čo má daný zdravotník v zmluve. „Pokiaľ jej obsah neumožňuje zamestnávateľovi voľnejšie ukladať pracovné úlohy, preskupovať zamestnancov podľa toho, kde ich potrebuje, tak z môjho pohľadu by nútené umiestnenie zamestnanca na iné oddelenie bolo sporné," vysvetľuje. Na druhej strane lekári môžu byť nahnaní do práce cez pracovnú povinnosť, ktorú im vďaka núdzovému stavu možno udeliť.

Podľa šéfa Lekárskeho odborového združenia Petra Visolajského to má dve stránky. „Z právnej stránky záleží na tom, ako je v zmluve uvedený výkon práce. Ak tam takéto presuny nemá lekár definované, tak to môže byť len s jeho súhlasom," hovorí. No z morálnej stránky je podľa neho bežné, že lekári idú vypomáhať tam, kam treba. Pracovnú povinnosť nad skúsenosti vyzdvihuje hlavný lekár Nitrianskeho kraja Ľubomír Ševčík. „Aj keby nebol vyhlásený núdzový stav a riaditeľ mi nakáže ísť na iné pracovisko, tak tam pôjdem," hovorí. Podľa neho má základnú štátnicu z medicíny urobenú každý lekár.

Zopakujeme plošné testy

Bratislava – Ďalšie celoplošné testovanie na ochorenie COVID-19 by sa mohlo zopakovať o dva týždne. Pripustil to premiér Igor Matovič v diskusnej relácii TA3 V politike. Naznačil, že dobrovoľnosť testovania sa cez víkend neosvedčila. Upozornil na možnosť opätovného nárastu denného prírastku nakazených novým koronavírusom. V súvislosti s alternatívnym plánom opatrení, ktorý mal predstaviť minister hospodárstva Richard Sulík, poznamenal, že dostal úlohu z matematiky, no vypracoval „sloh zo slovenčiny".

Premiér uviedol, že konzílium odborníkov dalo návrh, ktorý prešiel pandemickou komisiou i Ústredným krízovým štábom. Odporúčanie bolo podľa neho jednoznačné, a to dosiahnuť pokles počtu prípadov. Doplnil, že víziou bolo tiež dostať deti do škôl. Pripomenul, že preto predstavil plán „komunitného testovania", ktorý kritizoval Sulík. Podľa vlastných slov mu dal jasnú výzvu, ktorú nesplnil. „Z toho, čo viem, tak Richard Sulík nepríde s plánom, ako splniť podmienky konzília," poznamenal.

Matovič zatiaľ nepredpokladá zatváranie okresov či prísnejšie obmedzenia pohybu počas vianočných sviatkov. Chce veriť zodpovednosti ľudí. Sprísňovanie nevylúčil v prípade zmeny situácie pred sviatkami, ak by sa ľudia „zvlčili". Na otázku o preplatení nákladov samosprávam z prvého a druhého kola plošného testovania uviedol, že akciu organizovalo ministerstvo obrany. „Túto debatu registrujem trochu zboku. Preplatí to ministerstvo financií na základe údajov, ktoré dostane," povedal. Absolútna väčšina starostov podľa neho poctivo preukázala náklady. Naznačil, že niektorí tak neurobili a príde kontrola. (TASR)

INZERCIA

SLOVENSKÁ ZÁRUČNÁ A ROZVOJOVÁ BANKA

Pomáhame malým a stredným firmám zvládnuť ťažké časy

výhodné úvery | odborné poradenstvo | individuálny prístup

www.szrb.sk

MS202618/05

KOMENTÁRE HN

Mário Blaščák
©hn

komentátor HN
mario.blascak@mafraslovakia.sk

Ružové okuliare

Pokles októbrovej miery nezamestnanosti na 7,35 percenta je správa dobrá, ale, žiaľ, len dočasná. Z vyše dvestotisícovej armády uchádzačov o zamestnanie minulý mesiac ubudlo 2 400 ľudí, ekonomika však stále čelí negatívnym cyklickým a štrukturálnym trendom. Pandémiou spôsobený prepad ekonomickej aktivity núti firmy hľadať rezervy.

Zjednodušený model hospodárstva s plným využitím výrobných faktorov spred pandémie naznačuje, že ak ekonomika klesne o 10 percent, s oneskorením niekoľkých mesiacov sa to prejaví rovnakou mierou na trhu práce. To znamená, že ak slovenský HDP v tomto roku reálne klesne o 6,7 percenta, na trhu práce pribudne 184-tisíc nezamestnaných. V januári pritom miera nezamestnanosti dosahovala 4,98 percenta a po zarátaní tých, ktorí stratili prácu vplyvom prepadu ekonomiky, sa vyšplhá na 11,7 percenta. Aj za predpokladu, že podporné opatrenia čiastočne a dočasne vykompenzujú jednorazový prepad ekonomickej aktivity, sú vládne čísla očakávanej miery nezamestnanosti na úrovni 6,2 percenta na konci roka príliš optimistické. To, že nezamestnanosť mierne klesá už tretí mesiac za sebou, je odrazom letného oživenia a odchodu cudzincov, nie nadpráce úradov pri záchrane pracovných miest.

Táto kríza, ako každá iná, prinesie nové príležitosti a zmení štruktúru našej ekonomiky. Miliardová investícia Volkswagenu bude len vankúšom poklesu aktivity a práce inde. Zložme si ružové okuliare. Nie sme šikovnejší ani múdrejší ako iní Európania. Ak o päť rokov chceme mať z ľudí za pásom ítečkárov, firmy môžeme motivovať daňovými úľavami ako v Rumunsku. To je však iba nadstavba. Z dlhodobého hľadiska nerozhodnú zmeny v daniach, ale vo vzdelávaní.

Ľuboslav Kačalka
©hn

komentátor HN
luboslav.kacalka@mafraslovakia.sk

Bezsenné noci

Chvíľu to vyzeralo, že kandidátov na generálneho prokurátora budú vypočúvať do neskorého večera. Napokon si ústavnoprávny výbor poslednú dvojku odložil. Verme, že zvolením šéfa dôležitej inštitúcie sa poslancom bezsenné noci nekončia, ale začínajú. Znakom dobrého prokurátora je, že pred ním budú mať rešpekt politici vo všetkých stranách. Verejné grilovanie si zaslúži pochvalu. Zdá sa, že zákonodarcovia majú úprimný záujem vyhnúť sa zvoleniu konformistu, akí tu roky pomáhali unášať právny štát.

Aj akcie ako Víchrica či Očistec naznačujú dobré smerovanie justície. Trocha zlomyseľne by sme mohli povedať, že aj preto, lebo politici energiu a dobrý úmysel venujú boju s „hnusobou“. Základné očakávanie od nového generálneho prokurátora je, že si do práce nenechá hovoriť tak ako napríklad chudáci epidemiológovia. Jedna vec je vyčistiť justíciu od mafie, no tiež treba zabezpečiť, aby sa situácia už neopakovala. Je dôležité, aby polícia i ďalšie orgány preverovali bez pardonu hocaké podozrenie. Politicky exponované osoby sú aj partneri ústavných činiteľov. Robert Fico nie raz arogantne vysvetľoval svoj životný štandard manželkou. Skutočná zmena nastane až vo chvíli, keď sa podobnú výhovorku už žiaden člen vlády neodváži vysloviť. Politici budú vždy zľahčovať vlastné prípady. Aj preto ich úprimnosti uveríme, až si za generálneho prokurátora vyberú nie toho kandidáta, ktorý sa im páči, ale ktorého sa najviac boja.

Na sociálnej sieti ma nedávno zaujal diskutér, podľa ktorého treba „vyčistiť Augiášov chliev od pliev“. Toto milé skríženie dvoch okrídlených výrazov má hlbšie posolstvo. Ak doslova vyzbierame iba plevy, ostane nám v chlieve čisté… Preto pozor na formulovanie zadania.

Európe nestačí iba skrotiť technologické giganty

TÉMA

EK predstaví legislatívu, ktorá chráni spotrebiteľov a bojuje proti dezinformáciám.

FT FINANCIAL TIMES

EXKLUZÍVNE V HOSPODÁRSKYCH NOVINÁCH

John Thornhill
komentátor FT

Pred rokom dostala Margrethe Vestagerová jednoduchú úlohu, ktorej splnenie je diabolsky zložité: pripraviť Európu pre digitálny vek. Viceprezidentke Európskej komisie teraz plynie čas. V priebehu nasledujúcich mesiacov EK predstaví legislatívu, ktorá pomôže chrániť spotrebiteľov a menšie spoločnosti pred mocnými technologickými gigantmi z USA, bojovať proti dezinformáciám a počítačovej kriminalite, zlepšovať prepojenie a rozvíjať podnikateľské inovácie. Bolo by prehnané tvrdiť, že toto je zlomový moment pre EÚ. Po celé stáročia sa Európa javila ako novátorská. Legislatíva však môže pomôcť určiť, či dokáže dobehnúť a predstihnúť USA a Čínu. Investori už vyriekli predbežný a pesimistický verdikt: americký technologický sektor má väčšiu hodnotu ako všetky akciové trhy 27 členských krajín EÚ dohromady.

Vestagerová je politicky zručná a dobre pripravená, aj keď tento rok utrpela veľkú porážku, keď sa pokúsila prinútiť spoločnosť Apple platiť viac daní. Nedávno zdôraznila, že hoci je nadšená z používania technológií počas pandémie, je zodpovednosťou demokratických politikov rozhodnúť sa, ako technológie najlepšie využívať, a nie umožniť šéfom spoločností diktovať všetky podmienky. Rovnaká technológia, ktorá sa mohla použiť na podporu inovácie, umožnila aj diskrimináciu a vylúčenie, dodala.

Únia definuje veľké platformy ako digitálnych strážcov brány a bude ich držať na vyššej úrovni otvorenosti a zodpovednosti ako menších konkurentov. Volí rozdielny prístup, aj keď niektorí právnici tvrdia, že protirečí kľúčovým zásadám hospodárskej súťaže. Je však pravdepodobnejšie, že sa EÚ skôr pokúsi presvedčiť technologické giganty, aby svoje postupy upravili, než aby sa ich pokúsila rozbiť.

> Americký technologický sektor má väčšiu hodnotu ako akciové trhy 27 členských krajín EÚ dohromady.

Najzaujímavejšie zrejme bude, ako ďaleko zájde EÚ pri pokuse o formovanie trhov na stimuláciu inovácií. Európski podnikatelia chcú, aby lídri EÚ splnili sľuby o odstránení národných regulačných prekážok, dobudovaní jednotného digitálneho trhu, harmonizácie daňových a akciových opčných režimov a podpory miestnych kapitálových trhov. Únia však sľubuje, že pôjde ďalej. Na digitálne iniciatívy už vyčlenila 20 percent prostriedkov na zotavenie po pandémii. A skúma, ako zmeniť pravidlá digitálnej ekonomiky, aby sa pomohlo vyrovnať podmienky pre hospodársku súťaž a chrániť súkromie. EÚ zvažuje, či prinútiť veľké technologické spoločnosti deliť sa o anonymizované údaje. Zatiaľ nie je jasné, ako by to fungovalo, ani to, či je to bezpečné. Právnička Michelle Meagher tvrdí, že to by mohlo narušiť stav, ktorý uprednostňuje existujúce giganty, a posilniť miestne firmy. „Musíme vrátiť späť myšlienku, že spoločnosti existujú pre potešenie verejnosti a v jej službách,“ hovorí.

Skutočnou zmenou by bolo, keby sa Európa stala priekopníkom vo vytvorení radikálne odlišnej a decentralizovanejšej dátovej ekonomiky, ako to predpokladá napríklad technológia Solid, ktorú vymyslel Tim Berners-Lee, tvorca world wide webu. Flámsko práve začalo s nasadením tejto technológie na poskytovanie miestnych služieb svojim 6,5 milióna obyvateľov.

Aby však bola Európa skutočne pripravená pre digitálny vek, musí byť Vestagerová rovnako vynaliezavá, ako je vzdorovitá.

KRESBA: ENIAC

DNES PÍŠE

Nákupné centrá oslavujú 20 rokov

Eva Sadovská
analytička
WOOD & Company

Nákupné správanie prešlo za posledné desaťročia zmenami. V nemalej miere ho ovplyvnili aj moderné nákupné centrá, ktoré u nás oslavujú okrúhle výročie. Presne pred 20 rokmi otvorilo svoje brány prvé nákupné centrum na Vajnorskej ulici v Bratislave, ku ktorému postupne pribúdali ďalšie. Dnes výmera slovenských obchodných centier predstavuje približne 1,7 miliónov štvorcových metrov, z čoho vyše tretinu tvoria nákupné centrá v Bratislave. Za posledné dve desaťročia sa nákupné centrá stali pre ľudí nielen miestom na nákupy, ale aj zdrojom zábavy, kultúry či kulinárskych zážitkov, a to všetko pod jednou strechou. Pochopiteľne, aj nákupné centrá sa od seba líšia. Na úroveň ich výnosov vplýva atraktivita lokality, dopravná dostupnosť, skladba obchodov a prevádzok, ale aj prítomnosť kancelárskych priestorov v ich okolí. Zásadnou je aj lojalita či bonita zákazníkov. Návštevníci z vyšších príjmových skupín, a to nielen zo Slovenska, ale aj zo susedného Rakúska, oceňujú práve exkluzivitu značiek.

Prémiové nákupné centrá hrajú v tomto smere prím, čo pozitívne vplýva na dlhodobú stabilitu návštevnosti, hodnoty nákupov a v neposlednom rade výnosov pre investorov. A to ich robí „krízevzdornejšími“. Prvá vlna pandémie mala na centrá krátkodobý negatívny vplyv najmä z dôvodu núteného zatvorenia obchodov. Po uvoľnení obmedzení sa znovu zaplnili zákazníkmi so zmeneným nákupným správaním. Hoci centrá evidujú menej návštev, košíky zákazníkov sú v priemere plnšie o 20 – 25 percent ako pred pandémiou.

> Obchodné centrá zaberajú 1,7 milióna štvorcových metrov.

V prípade „krízového správania zákazníkov“ sme schopní identifikovať určité rozdiely v porovnaní s hospodárskou krízou spred 10 rokov. Oživenie na trhu je rýchlejšie. Ekonomické podmienky, v ktorých nás koronakríza zastihla, poskytujú lepšiu východiskovú pozíciu na jej prekonanie. K oživeniu spotreby prispela nižšia miera nezamestnanosti, vyššie úspory domácností a nižšie úrokové sadzby. Od poslednej finančnej krízy navyše kúpna sila Bratislavčanov rástla rýchlejším tempom ako plocha bratislavských obchodných centier.

Problém centrám nespôsobil ani krátkodobý odlev zákazníkov do e-shopov. Pre spotrebiteľa je aj kľúčovým kontakt s predajcom, prípadne nakupovanie ako forma relaxu. E-commerce ťahá za kratší koniec. Trendom sa stáva mix klasiky a online nakupovania. Kamenné obchody vytvárajú vlastné e-shopy ako doplnkový nástroj na zvýšenie vlastného predaja. Vo svete e-commerce silnie model „click and mortar“, pre ktorý je pre e-shop kľúčové mať aj fyzickú prevádzku využívanú nielen ako showroom, ale aj ako výdajné miesto. Pre najväčších e-commerce hráčov sú najideálnejším miestom nákupné centrá. Aj táto symbióza poukazuje na to, ako si môžu navzájom pomáhať k obojstranne lepším výsledkom.

Analytický pondelok
EVA SADOVSKÁ
analytička Wood & Company

Ekonomický utorok
Andrej Lasz
generálny sekretár Asociácie priemyselných zväzov

Politická streda
Branislav Gröhling
minister školstva

Biznisový štvrtok
Lucia Hlinková
členka predstavenstva zdravotnej poisťovne Dôvera

Neformálny piatok
Juraj Droba
predseda Bratislavského samosprávneho kraja

Ako graduje duel Matovič vs. Sulík

HN FOCUS

Vzťah medzi dvoma koaličnými lídrami pripomína od začiatku akési politické manželstvo. Ich rozchod napriek hádkam príliš pravdepodobný nie je.

Pavel Novotný ©hn
pavel.novotny@mafraslovakia.sk

Bratislava – Október 2011, dlhová kríza v Grécku. Šéf koaličnej SaS Richard Sulík, ktorý pred vyše rokom vytiahol na svojej kandidátke Igora Matoviča do najvyššej politiky, sa ostro stavia proti tomu, aby Slovensko odkleplo pomoc juhoeurópskej krajine zaťaženej obrovskými dlhmi. Neustupuje ani po tom, ako sa premiérka Iveta Radičová rozhodla spojiť hlasovania o eurovale a o vyslovení dôvery jej vláde. Výsledkom je pád kabinetu a predčasné voľby, po ktorých sa v roku 2012 opäť ujíma moci Robert Fico a jeho Smer. Sulík sa spolu s Matovičom sťahujú na osem rokov do opozície.

November 2020, celosvetová kríza vyvolaná pandémiou koronavírusu. Sulík sa znovu dostáva do konfliktu s predsedom vlády. Tentoraz už s premiérom Igorom Matovičom z najsilnejšieho vládneho subjektu OĽaNO, s ktorým sa sporia o to, ako čo najlepšie zvládať boj proti nákaze. Hoci aktuálne padajú podstatne expresívnejšie výrazy než v spore s Radičovou, o možnosti predčasného konca vlády nehovorí nikto, azda s výnimkou opozičných lídrov Petra Pellegriniho či Roberta Fica.

V nasledujúcich otázkach a odpovediach si prečítajte, odkedy sa ťahajú problémy medzi oboma koaličnými lídrami, čo najnovšie vyhrotilo ich vzájomné vzťahy, aj prečo dnes Sulík nekoná tak neústupčivo ako pred deviatimi rokmi.

1. Odkedy sa ťahajú spory medzi Sulíkom a Matovičom?

„Kedy sa medzi vami objavili prvé konflikty?“ pýta sa rozvodový právnik. „Na svadbe,“ odpovedá manžel. Tento klasický vtip sa do veľkej miery dá aplikovať na politický vzťah medzi Richardom Sulíkom a Igorom Matovičom.

Obaja vstupovali do veľkej politiky bok po boku v roku 2010 na spoločnej kandidátke SaS, kde posledné miesta dostala štvorica Matovičových obyčajných ľudí. Všetci štyria – Matovičovi patrilo 150. miesto – sa prekrúžkovali do parlamentu.

Ak by sme pokračovali v rozvodovej rétorike, prvý konflikt sa medzi nimi objavil už pri podpise predmanželskej zmluvy. Do programového vyhlásenia vlády Ivety Radičovej totiž chcel Matovič presadiť oveľa viac vlastných bodov, než si pôvodne so šéfom SaS dohodol. Keď to Sulík odmietol akceptovať, hrozilo, že „obyčajní“ odídu z poslaneckého klubu SaS a budú si žiť v parlamente vlastným životom.

Richard Sulík vtedy prvýkrát namieril na adresu Igora Matoviča nelichotivé slová. „Nevnímam ho ako korektného partnera,“ vyjadril sa s tým, že poskytnutie miesta na kandidátke SaS pre šéfa „obyčajných“ považuje s odstupom času za chybu. „Nad niektorými bodmi by rozum stál, niektoré by napísal lepšie aj môj trojročný syn Hugo,“ dodal Sulík.

2. Prečo sa obaja sporili aj v opozícii?

Prestrelky medzi Sulíkom a Matovičom pokračovali taktiež počas osemročnej nepretržitej vlády Smeru, teda v čase, keď obaja sedeli v poslaneckých laviciach vyhradených pre opozíciu. A už vtedy prišli na rad slovné výmeny na sociálnych sieťach, ako ich poznáme aj dnes.

Jeden z najostrejších konfliktov vypukol na jeseň 2018. Hnutie OĽaNO navrhlo na októbrovej schôdzi parlamentu zmrazenie poslaneckých platov. Matovič tým chcel stopnúť privysoké navyšovanie peňazí pre zákonodarcov. Pre to však Sulík nemal pochopenie. Matoviča dokonca označil za rovnakého populistu, ako je predseda Smeru. „Možno to Ficovi a Matovičovi vyhovuje, že tam majú len poslušné figúrky,“ napísal vo svojom statuse Sulík.

Matovičova reakcia nenechala na seba dlho čakať. „O Rišovi Sulíkovi je verejne známe, že jeho EQ (emočný kvocient) sa blíži limitne k nule. Respektíve, že je skalopevne presvedčený, že všetko sa dá vtesnať do excelovej tabuľky. V rovnakom duchu napísal status k zmrazovaniu platov poslancov, kde ma prirovnáva k Ficovi len preto, lebo sme predložili do parlamentu návrh na zmrazenie platov,“ uviedol Matovič na svojom Facebooku.

3. Ako boj proti pandémii rozhádal lídrov?

Ani tieto výpady obom lídrom nezabránili, aby to v spoločnej vláde skúsili ešte raz. Hierarchický vzťah, ktorý mali počas Radičovej vlády, sa však tentoraz otočil. V tohtoročných februárových voľbách totiž suverénne triumfovalo Matovičovo OĽaNO, ktoré si do koalície ako menšieho partnera pozvalo aj SaS. Matovič začal šéfovať kabinetu, v ktorom sa Sulík stal ministrom hospodárstva.

Spory sa čoskoro rozhoreli aj tu. Do ich vzťahov totiž zasiahla pandémia koronavírusu, s ktorou vláda musí bojovať prakticky od chvíle, ako sa na jar ujala moci.

Verbálne potýčky medzi oboma mužmi sa týkajú predovšetkým spôsobu, akým by malo Slovensko zvládať boj proti nákaze COVID-19. Kým Sulík presadzuje opatrenia, pri ktorých by sa gastronomickým prevádzkam, posilňovniam či ďalším podnikom dýchalo ľahšie, Matovič je za razantnejšie kroky.

Konflikt zašiel tak ďaleko, že na rad prišli aj ostré výrazy. Šéfovia koaličných subjektov si ich zväčša vymieňajú na Facebooku. Sulík tam v prvej polovici októbra tvrdo skritizoval krízový štáb, ktorý navrhol zatvoriť reštaurácie a fitnescentrá. „Igor, pandemická komisia, ktorá nemá základné dáta o tom, koľkí sa kde nakazili, len strieľa od pásu a presne tomu tie dnešné tliachaniny zodpovedali,“ napísal minister hospodárstva.

Výmeny názorov medzi Igorom Matovičom a Richardom Sulíkom sa ťahajú už vyše 10 rokov, prakticky od spoločného vstupu oboch do veľkej politiky.

SNÍMKA: TASR/J. KOTIAN

> O Rišovi Sulíkovi je verejne známe, že jeho EQ (emočný kvocient) sa blíži limitne k nule.
>
> **Igor Matovič**
> v roku 2018

Hádky sa v novembri vystupňovali ešte viac. Matovič poveril Sulíka, aby vytvoril svoj vlastný pandemický plán, ktorým by sa dal znížiť medián nových prípadov nakazených ľudí pod 500 a zároveň by sa mohli otvoriť prevádzky. Keď ho v požadovanom čase nedostal, uviedol, že Sulík si nesplnil domácu úlohu, preto ju radšej zadal svojej 11-ročnej dcére. Nezabudol na Sulíkovu narážku z roku 2010, že programové vyhlásenie vlády dokáže napísať lepšie jeho trojročný syn Hugo než Matovič.

Keď neskôr Sulík predostrel vlastné nápady, Matovič ich označil za irelevantné a navrhol mu, aby ich ponúkol Mongolsku. „Kto bude chodiť pochovávať mŕtvych? Sulík osobne bude kopať hroby?“ reagoval premiér na to, že šéf SaS spochybnil jeho návrh, aby sa antigénovými testami testovali ľudia v reštauráciách, divadlách, kinách či školách.

4. Vydrží vláda celé funkčné obdobie?

V súčasnosti to teda vyzerá tak, že konflikt vnútri koalície prebieha výlučne medzi predsedami OĽaNO a SaS. Šéf Sme rodina Boris Kollár, ktorý je považovaný za verného Matovičovho spojenca, sa momentálne zotavuje po ťažkej autonehode a do kľúčových rozhodnutí nezasahuje.

Šéfka štvrtej koaličnej strany Za ľudí Veronika Remišová sa postavila skôr na stranu Matoviča. Sulíkovi najnovšie vytkla najmä fakt, že o ďalšom rozhodovaní v otázke otvárania prevádzok komunikoval spod slnečníka v Dubaji namiesto toho, aby sa osobne zúčastňoval na rokovaní vlády. Matoviča zase skritizovala za jeho slovník.

Napriek všetkým sporom a čoraz ostrejším útokom si odborníci myslia, že Matovičova vláda sa teší stabilnejšej pozícii, než mal Radičovej kabinet pred necelou dekádou. Dôvodom je predovšetkým skutočnosť, že Matovič má silnú podporu vnútri svojho vlastného hnutia. Nehrozia mu teda podobné problémy ako Radičovej, ktorú dostatočne nepodporovala jej najsilnejšia vládna strana SDKÚ pod vedením vtedajšieho ministra zahraničných vecí a dvojnásobného expremiéra Mikuláša Dzurindu.

Takisto je oveľa menej pravdepodobné, že by sa Sulík vzoprel Matovičovi až natoľko, že by bol ochotný riskovať pád vlády. Bolo by totiž celkom reálne, že by sa zopakovala situácia z roku 2012 a k moci by sa dostala súčasná opozícia. Podľa aktuálnych prieskumov má suverénne najviac preferencií Hlas expremiéra Petra Pellegriniho, ktorý sa už ľudí pýta na možnosť vypísania predčasných parlamentných volieb. „Zatiaľ čo Matovič prešľapuje na mieste, Sulík je určite pragmatickejší typ politika. Musí si byť vedomý situácie, ktorú v roku 2012 spôsobili ruka v ruke s Matovičom pri povalení Radičovej vlády. Sulíkovi sa dozaista nechce vzdávať sa politického vplyvu, ktorý ako minister hospodárstva a predseda vládnucej strany má,“ uviedol v rozhovore pre HN Radoslav Štefančík, politológ a dekan Fakulty aplikovaných jazykov Ekonomickej univerzity v Bratislave.

Pod záštitou
MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Generálni partneri
TAURIS
HARMONY

Hlavný partner
SPP

Partner
BAT CZECH REPUBLIC

Organizátori
HN HOSPODÁRSKE NOVINY
HN ONLINE.SK
HN CLUB

konferencie.hnonline.sk

HOSPODÁRSKE NOVINY
PONDELOK 23. NOVEMBRA 2020

Zhnité Slovensko. Agent kritizuje smerovanie futbalu

SPOR

Hoci má trhovú hodnotu päť miliónov eur, posledné tri reprezentačné duely presedel Martin Valjent na lavičke ako zdravý náhradník. Aj to vybičovalo jeho manažéra k ráznej reakcii smerom ku kompetentným.

Martin Rendek ©hn
martin.rendek@mafraslovakia.sk

Naposledy mal reprezentačný dres oblečený Martin Valjent v domácom dueli proti Izraelu. SNÍMKA: REUTERS

Bratislava – Po nevydarenom zápase s Českom pohár jeho trpezlivosti definitívne pretiekol. A pálil ostrými. Hráčsky agent Andrej Augustín, ktorého top klientom je stredný obranca Martin Valjent, sa poriadne oprel do súčasného fungovania domáceho futbalu na reprezentačnej úrovni. Augustín ešte koncom minulého týždňa na sociálnej sieti verejne spranieroval zväzové vedenie a nezabudol spomenúť ani nového trénera národného tímu Štefana Tarkoviča. Vo svojom obsiahlom príspevku „vypichol" Augustín viacero faktorov, ktoré podľa neho brzdia napredovaniu tuzemského futbalu.

Za názorom si stojí

Aj s odstupom niekoľkých desiatok hodín sa na agentovom stanovisku nič nezmenilo. „Bol to môj súkromný názor, no stojím si za ním. Účelom nebolo kritizovať či útočiť na niekoho, no pomenovať veci pravými menami. Je tam totiž viacero nelogických krokov," uviedol pre HN Andrej Augustín. Na podotázku, či nie je ohrozená budúcnosť Valjenta, prípadne ďalšieho jeho klienta Martina Koscelníka v národnom drese, odpovedal záporne.

Valjent v národnom tíme v roku 2020

Dátum	Súper (výsledok)	Počet odohraných minút
4. septembra	Česko (1:3)	57
7. septembra	Izrael (1:1)	90
8. októbra	Írsko (1:0pk)	120
11. októbra	Škótsko (0:1)	90
14. októbra	Izrael (2:3)	90

Zdroj: Transfermarkt

Práve v úvode príspevku sa totiž agent pozastavil nad vynechaním Valjenta zo zostavy v každom z tria zápasov.

Stredný obranca s hodnotou päť miliónov eur nielenže proti Severnému Írsku, Škótsku a Česku vôbec nehral, no prišiel aj o dva dôležité ligové duely v drese RCD Mallorca. Španielska druhá liga totiž nemala repre pauzu.

Odlišný výkonnostný meter?

„V klube uznávaný a milovaný, v reprezentácii spochybňovaný a prehliadaný. Niekomu nestačí hrať ani La Ligu na najvyššej úrovni a niekto sa môže prechádzať šesť zápasov v kuse na pravom krídle a stále hrá," rypol si na Facebooku Augustín porovnaním Valjenta s krídelníkom Albertom Rusnákom. A následne pokračoval ešte tvrdšími slovami: „Keď toto chceme, tak potom celému tomuto zhnitému Slovensku gratulujem."

Faktom je, že v minulej sezóne mal Valjent na scéne La Ligy okrem brankárov piatu najvyššiu minutáž v rámci hráčov na poli. Menej odohrali aj Sergio Ramos či Luis Suárez. Na druhej strane v poslednom Valjentovom reprezentačnom vystúpení doma proti Izraelu pôsobil v srdci obrany spolu s Denisom Vavrom značne neisto. A pamätné výkony Valjent neukázal ani v dueloch doma proti Čechom, respektíve v Škótsku. V týchto zápasoch však sklamali naši hráči prakticky všetci.

Otázkou však je, prečo Valjent nedostal teraz šancu ani na sekundu a dodatočne povolaný náhradník Norbert Gyömbér odohral proti Čechom celé stretnutie. Podľa Augustína smrdí ryba od hlavy. „Viete, prečo je slovenský šport tam, kde je? Pretože ľudia, ktorí ho riadia, mu nerozumejú," napísal v statuse.

Mal dostať šancu

Zápasovú minutáž by Valjentovi určite doprial aj niekdajší tréner Slovenska Dušan Galis. „Po boji je každý generál, no podľa mňa mal dostať šancu. Hrá v náročnej lige a striedaní bolo k dispozícii dosť. Je to však otázka na trénera, prečo išiel do hry 18-ročný Suslov a hráč zo španielskej ligy sedí celý čas na lavičke," dodal.

Vlhová ovládla oba slalomy v Levi

Bratislava – Potvrdila, že momentálne jazdí možno v životnej forme. Slovenská lyžiarka Petra Vlhová ovládla oba víkendové slalomy Svetového pohára vo fínskom Levi a za severným polárnym kruhom tak pokračovala vo svojej víťaznej sérii v rámci najtočivejšej disciplíny. Slovenka totiž dosiahla už piate víťazstvo v slalome za sebou. Slovenská Športovkyňa roka najprv v sobotu pokorila americkú hviezdu Mikaelu Shiffrinovú o 18 stotín sekundy, v nedeľu potom o 38 stotín zdolala Švajčiarku Gisinovú. „Dnes to bolo veľmi náročné, bola som pod tlakom, keďže som chcela potvrdiť sobotňajšie víťazstvo. Podarilo sa mi to, som veľmi šťastná," povedala hlásateľke bezprostredne po pretekoch.

Rodáčka z Liptovského Mikuláša tak obhájila vlaňajší triumf z Levi a len potvrdila, že aktuálne je suverénkou tohtoročnej lyžiarskej sezóny. Veď na svahu v Levi zaznamenala z celkovo štyroch súťažných jázd hneď trikrát najrýchlejší a raz druhý najrýchlejší čas. Aj preto patrí 25-ročnej Vlhovej priebežne líderská pozícia v absolútnom hodnotení Svetového pohára, keď pred druhou Michelle Gisinovou má naša lyžiarka náskok 85 bodov. Rovnako je Vlhová priebežne na čele aj v hodnotení svojej najobľúbenejšej disciplíny, slalomu.

Najbližšie bude Slovenka v akcii už vo štvrtok, keď sa predstaví v rakúskom Lech Zürs am Arlberg v paralelnom slalome. Zároveň sa pokúsi neprerušiť sériu, keď v sezóne nechýbala na stupni víťaziek ani raz. (MR)

HN
obsah rozhoduje

FIRMY & FINANCIE

číslo 225
23. novembra 2020

TRÁPI MA SEKUNDÁRNE ÚVEROVANIE

Vraví v rozhovere pre HN šéf Tatra banky Michal Liday

FIRMY & FINANCIE | 12

V PSA majú „vzrásť“ výplaty o nula eur

AUTOMOTIVE

Dôvodom je nutnosť získania nového projektu, na ktorý sa už podľa odborárov chodí istá časť pracovníkov zaúčať do Francúzska.

Róbert Turza ©hn
robert.turza@mafraslovakia.sk

Bratislava – Zvýšenie miezd v podniku o nula eur na nasledujúce štyri roky. To má byť podľa šéfa odborárov v trnavskej automobilke PSA Milana Minárecha vytrvalý postoj vedenia podniku, ktorý zamestnáva štyri a pol tisíca ľudí.

V PSA sa už od júla rokuje o novej kolektívnej zmluve, ktorá by mohla byť podľa všetkého uzatvorená na štyri roky. Nepomohlo množstvo stretnutí ani sprostredkovateľ z ministerstva práce. Problémom sú najmä mzdy a konto pracovného času. Kolektívna zmluva sa pritom končí už o necelý mesiac a pol. Fabriku navyše trápi fakt, že stále nemá nový projekt. Jeho potenciálne získanie môže výrazne ovplyvniť aj výsledná podoba novej kolektívnej zmluvy. „My požadujeme každoročné zvýšenie základu mzdovej zložky o 70 eur. Návrh vedenia je nula,“ potvrdil pre HN šéf odborov v podniku Milan Minárech.

Dohoda v nedohľadne

Vedenie fabriky už v lete potvrdilo, že pre získanie nového modelu musí zatlačiť na cenu práce a energií. S akým návrhom príde najbližšie, nie je známe. Sprostredkovateľ dohody mal pre nasledujúce dva roky, teda pre 2021 a 2022, navrhovať len zvýšenie mesačnej individuálnej prémie. „Následne pre roky 2023 a 2024 navrhol zvýšenie mzdy s výrazným podielom pohyblivých individuálnych zložiek,“ konštatuje hovorca trnavskej PSA Peter Švec.

Podľa finančného analytika Finlord Borisa Tomčiaka je veľkým problémom, na ktorý odborári všetkých automobiliek stále narážajú, rozdiel miezd na Slovensku a v západnej Európe na podobných pracovných pozíciách. Aby mohli automobilky Slovákom pridať, tak by napríklad vo Francúzsku museli obmedziť rast platov. „K tomu musíme zobrať do úvahy súčasnú krízu a značný pokles zisku výrobcov vozidiel. Dohoda o zvýšení miezd by sa určite rodila ľahšie v období hospodárskej expanzie,“ tvrdí Tomčiak.

Výroba dobieha straty

Predstava odborárov je však jasná. Okrem každoročného 70-eurového zvýšenia miezd požadujú vernostné odmeny pre zamestnancov, ktorí v závode odpracujú viac ako 20 rokov, a ponechať nástroj flexibility – konto pracovného času – v nezmenenej forme. Práve konto pracovného času je spolu s mzdami jedným z hlavných problémov. „Zamestnávateľ chce podmienky upraviť tak, aby v prípade potreby vedel manipulovať s pracovným časom zamestnancov viac ako doteraz,“ konštatuje Minárech.

K MALÝM POSUNOM PREDSA LEN PRIŠLO

Aj napriek tomu, že sa obe strany na ničom nedohodli, k malým posunom prišlo. Odborári totiž požadovali okrem iného aj zavedenie 14. platov, od čoho nakoniec ustúpili. Podnik zas navrhol znížiť tvorbu sociálneho fondu, ktorého výška závisí od obratu hrubých miezd, z 1,5 percenta na zákonné minimum 0,6 percenta. To by znamenalo omnoho menej príležitostí na benefity pre pracovníkov, no podnik by v ťažkom konkurenčnom prostredí ušetril až 700-tisíc eur ročne a dokázal by tak znížiť cenu vyrobeného vozidla.

Nástroj flexibility je zrejme v aktuálnej neistej situácii kľúčový. Výroba, ktorá podľa vedenia fabriky počas nútenej odstávky pre koronakrízu na jar prišla o 72-tisíc vyrobených vozidiel, tiež aktuálne dobieha straty. A tak je päťdňový pracovný týždeň doplnený aj o výrobu v sobotu a nedeľu.

Výroba potrebuje model

Vedenie automobilky v Trnave naďalej trvá na takom zvýšení odmeňovania, ktoré umožní výrobnému centru zvýšiť konkurencieschopnosť závodu. Výroba totiž potrebuje nový model. Ten je podľa vedenia ohrozený najmä rastúcimi nákladmi a silnejúcou konkurenciou, ktorá prišla v podobe akvizície výrobcu Opel a fúzie s Fiat Chrysler. „Životnosť modelov je približne šesť rokov. Zhruba každé tri roky nám pridelili nový projekt. Nad rokom 2020 visí otáznik. Momentálne nemáme žiadne náznaky, že by sa nový model mal vyrábať u nás,“ konštatuje výrobný riaditeľ PSA Martin Dzama.

Odborári však tvrdia, že vedia o nových pracovníkoch, ktorí sa aktuálne chodia zaúčať na nový projekt do Francúzska. Isté modifikácie dokonca vraj boli uskutočnené aj na výrobných linkách.

BURZY V POHYBE

Akcie doháňajú straty

Lukáš Lipovský
analytik X-Trade Brokers

V posledných týždňoch zaplavila finančné trhy vlna pozitívnych správ, najmä však o predbežných výsledkoch niektorých z testovaných vakcín. To viedlo k zmene sentimentu na trhoch, pričom investori na základe toho boli ochotní viac riskovať, čo sa preukázalo aj na náraste akciových trhov. V priebehu posledného mesiaca sa najviac darilo práve tým aktívam, ktoré boli najhoršie zasiahnuté pandémiou koronavírusu a dosiahli najvýraznejší pokles. Medzi tieto aktíva patria napríklad akcie ropných či leteckých spoločností a akcie bánk.

Z geografického hľadiska bol počas pandémie zaznamenaný najvýraznejší odlev kapitálu z akciových trhov rozvojových krajín, pretože tie sú považované za najrizikovejšie. V priebehu posledného mesiaca však akciové trhy rozvojových krajín dosiahli lepší výkon ako akciové trhy rozvinutých krajín. Jednoducho povedané, tie aktíva, ktoré zaznamenali počas pandémie najvýraznejší pokles, teraz dobiehajú straty. V prípade, ak úspešná výroba a distribúcia vakcín proti ochoreniu COVID-19 by skutočne v budúcom roku viedla k dosiahnutiu ekonomického oživenia, v najbližších mesiacoch môžu na trhoch dominovať práve spomínané – pandémiou najviac zasiahnuté aktíva.

Medzi takéto aktíva patria aj európske akciové trhy, ktorým sa v nasledujúcich mesiacoch môže dariť lepšie ako americkým, pretože počas pandémie zaznamenali výraznejší pokles, keďže sú viac orientované na priemysel, ktorý bol pandémiou pomerne silne zasiahnutý, a ,naopak, sú slabo orientované na technologické spoločnosti, ktoré z pandémie dokázali vyťažiť.

Čína zatiaľ nechce Boeingy MAX

Peking – Čínsky letecký regulačný úrad zatiaľ nepovolí návrat problémových lietadiel Boeing 737 MAX do prevádzky. Odôvodnil to pretrvávajúcimi obavami o bezpečnosť. Najpredávanejšie lietadlá Boeingu boli uzemnené začiatkom minulého roka po haváriách, pri ktorých zahynulo 346 ľudí. Odvtedy čelia tieto stroje zdĺhavým testom a schvaľovacím procesom regulačných úradov. Čínsky úrad pre civilné letectvo vyhlásil, že neexistuje žiadny časový harmonogram obnovenia letov. To môže byť tvrdá rana pre Boeing, keďže čínsky trh je jeho najväčší na svete. (TASR)

SNÍMKA: REUTERS

TECHNOLÓGIE

Robotické psy už používajú firmy a aj vedci v Černobyli

Praha – V texaskom areáli Boca Chica spoločnosti SpaceX, ktorá tam vyvíja vesmírnu loď Starship, sa objavil robotický pes od firmy Boston Dynamics. Aj keď o jeho skutočnom účele SpaceX mlčí, z jeho činností je jasné, že v stredisku neslúži len na pobavenie technologických nadšencov. Svojimi schopnosťami prekoná ľudských kolegov a užitočný tak môže byť pre mnoho firiem. Nedávno bol napríklad aj v Černobyli, kde mapoval radiáciu.

Chytrá robotika sa stane kľúčovým motorom budúcej fázy informačnej revolúcie. Tieto slová vyhlásil šéf SoftBank Masajoši Son, keď pred tromi rokmi kupoval od Alphabetu spoločnosť Boston Dynamics. Tú vtedy označil za „jasných lídrov na poli vyspelých dynamických robotov“. Problematické investície SoftBank však zrejme povedú k tomu, že sa majiteľ Boston Dynamics zase čoskoro zmení. O robofirmu už podľa zdrojov Bloomberg prejavila záujem automobilka Hyundai.

250
ROBOPSOV
sa podarilo predať spoločnosti Boston Dynamics.

Robotický pes

Boston Dynamics vyvíja robotov, ktorí napodobňujú ľudské a zvieracie pohyby. Humanoidný model Atlas dokonca vie svoje pohyby sám koordinovať a vyvažovať, po páde sa vie aj sám zdvihnúť. Na vývoji robotov firma spolupracuje okrem iného aj s americkou armádou. „Nováčikov“ v podobe robopsov si vojaci veľmi chvália. Armáda by mohla robotmi nahradiť až štvrtinu svojich mužov. Pre Hyundai by zase dávala zmysel spolupráca v oblasti robotov pre logistiku, po ktorých počas pandémie vysoko vzrástol dopyt.

Asi najznámejší produkt tejto firmy je robotický pes Spot. Jeho možnosti využitia prezentoval minulý mesiac v Černobyli. Na mieste havárie jadrovej elektrárne, ktorá vybuchla v roku 1986, pomáha s tvorbou 3D mapy. Vďaka Spotovi môžu vedci zostať v bezpečí a len kontrolovať, kde je aká úroveň radiácie.

Práca pre Muska

Ďalší Spot pracuje pre podnikateľa Elona Muska. Vo vývojovom stredisku vesmírnej spoločnosti SpaceX v blízkosti pláže Boca Chica v Texase, kde ľudia usilovne pracujú na kozmickej lodi Starship. Obrovské vesmírne plavidlo má zvládnuť prepraviť diaľkovými letmi do kozmu sto pasažierov, ktorí by mali lietať na Mesiac, Mars a možno ešte ďalej.

Rezidentov, ktorí bývajú neďaleko areálu a môžu sledovať tamojšie dianie, v lete zaujala červená stavba v blízkosti odpaľovacej rampy.

Záhadu jej účelu nedávno odhalilo video jedného obyvateľa, ktorý dianie okolo vesmírneho strediska dokumentuje. Jedna z jeho videokamier zachytila zamestnancov SpaceX, ako „venčia“ psa. Hoci ide o nekvalitný videozáznam, je z neho zrejmé, že ide o bostonského Spota.

Jan Strouhal, Libor Akrman, idnes.cz

EUR/USD	1,186	0,003	EUR/CZK	26,340	-0,018	EUR/PLN	4,464	-0,008	EUR/HUF	359,500	-1,400	EUR/GBP	0,894	0,000

Európska energetická burza v Lipsku

Názov	posledná cena v EUR	nárast	ročné max.	ročné min.
DE Phel Base D	43,63	45,58	633828	0,43
DE Phel Peak D	49,74	46,12	340625	0,07

Všetky ceny sú v EUR, pri elektrických energiách v EUR/MWh, pri povolenke len v EUR

Kotácia kovov AVK

vyplývajúca z cien LME a ďalších súvisiacich nákladov

Meď:	6 062,9 € /t
Hliník:	1 759,2 € /t

Lehota platnosti: od 23. 11. 2020 do 27. 11. 2020

Kovy

Drahé	LME	USD		Jedn.
Názov		Fixing PM		
Zlato		1 870,49		TR OZ
Striebro		24,14		TR OZ
Platina		945,83		TR OZ
Paládium		2 326,06		TR OZ

Základné	LME			
Názov	Settlement	Ponuka	Dopyt	Jedn.
Meď GRADE "A"	7262,5	0	0	USD/mT
Olovo 99,97 %	2000,75	1987,2	0	USD/mT
Hliník 99,70 %	1980,25	1980,25	0	USD/mT
Hliník - zliatina	1644,25	0	0	USD/mT
Nikel 99,80 %	16115,5	0	0	USD/mT
Cín 99,85 %	18832,5	0	0	USD/mT
Zinok 99,995 %	2786,75	0	2790	USD/mT

Strategické	OTC		
Názov	Cena		Jedn.
Antimón 99,65 %	6200/6400		USD/mT
Arzén 99,00 %	1,1/1,4		USD/lbs
Bizmut 99,99 %	2,9/3,1		USD/lbs
Kadmium 99,99 %	0,9/1		USD/lbs
Kadmium 99,95 %	0,85/0,95		USD/lbs
Fe Chrome, Hi Carbon	0,85/0,95		USD/lbs
Kobalt - katódy 99,80 %	15,5/16		USD/lbs
Kobalt - katódy 99,60 %	xxund		USD/lbs
Kobalt - ingot 99,30 %	15,6/15,9		USD/lbs
Gálium - ingot 99,99 %	170/190		USD/Kg
Germánium kov	1050/1175		USD/Kg
Germánium - dioxid	900/940		USD/Kg
Indium ing. 99,97 %	170/190		USD/Kg
Magnézium 99,90 %	1750/1900		USD/mT
Ferromangán	1022/1058		USD/mT
Mangán elect.	1570/1630		USD/mT
Ortuť	xxund		USD/flsk
Molyb Fe65 West	23/24		USD/Kg
Molyb Fe60 China	xxund		USD/Kg
Ruthénium	266/270		USD/Oz
Selén 99,5 % PWD	5,8/7		USD/lbs
Silicon Fe 75 Russian	980/1000		USD/mT
Silicon Metal Lumps	1625/1700		USD/mT
Tantal	48/53		USD/lbs
Titanium Sponge 99.6	7,3/8,2		USD/Kg
Ferrotitán 70 % Západ	4/4,5		USD/Kg
Tungsten Ferro	27/29		USD/Kg
Vanadium Fe 80 (T2)	24,5/25		USD/Kg
Vanadium Pentox	5,2/5,8		USD/lbs
Wolframite	xxxund		USD/MTU

Kurzový lístok ECB č. 224 — 20. 11. 2020

Štát	Kód	Stred
USA	USD	1,1863
Japonsko	JPY	123,18
Bulharsko	BGN	1,9558
Česká republika	CZK	26,340
Dánsko	DKK	7,4489
V. Británia	GBP	0,89393
Maďarsko	HUF	359,50
Poľsko	PLN	4,4639
Rumunsko	RON	4,8735
Švédsko	SEK	10,2168
Švajčiarsko	CHF	1,0811
Island	ISK	161,30
Nórsko	NOK	10,6613
Chorvátsko	HRK	7,5665
Rusko	RUB	90,2622
Turecko	TRY	9,0470
Austrália	AUD	1,6227
Brazília	BRL	6,3347
Kanada	CAD	1,5484
Čína	CNY	7,7916
Hongkong	HKD	9,1972
Indonézia	IDR	16 840,24
Izrael	ILS	3,9608
India	INR	87,9410
Južná Kórea	KRW	1 323,26
Mexiko	MXN	23,8656
Malajzia	MYR	4,8549
Nový Zéland	NZD	1,7086
Filipíny	PHP	57,206
Singapur	SGD	1,5934
Thajsko	THB	35,922
JAR	ZAR	18,2192

Kurzový lístok ČNB č. 224 (vybrané meny) 20. 11. 2020

Štát	Množstvo	Kód	Stred
Austrália	1	AUD	16,231
Bulharsko	1	BGN	13,467
EMÚ	1	EUR	26,340
Chorvátsko	1	HRK	3,481
Japonsko	100	JPY	21,383
Kanada	1	CAD	17,011
Maďarsko	100	HUF	7,328
Poľsko	1	PLN	5,900
Rumunsko	1	RON	5,405
Rusko	100	RUB	29,180
Švajčiarsko	1	CHF	24,363
USA	1	USD	22,201
Veľká Británia	1	GBP	29,110

Krížové kurzy vybratých svetových mien — 20. 11. 2020

	EUR	USD	GPB	SEK	DKK	CHF	JPY	CAD	AUD
AUD	0,6161	0,7304	0,5499	6,2961	4,5877	0,6655	75,8550	0,9567	1
CAD	0,6440	0,7635	0,5748	6,5813	4,7955	0,6956	79,2900	1	1,0453
JPY	0,8122	0,9629	0,7249	8,3002	6,0479	0,8773	100	1,2612	1,3183
CHF	0,9259	1,0976	0,8262	9,4612	6,8939	1	113,9350	1,4376	1,5027
DKK	0,1343	0,1592	0,1199	1,3724	1	14,5056	16,5347	0,2086	0,2180
SEK	0,0979	0,1160	0,0873	1	0,7287	0,1057	12,0480	0,1520	0,1588
GPB	1,1206	1,3284	1	11,4510	8,3438	1,2104	137,9450	1,7400	1,8189
USD	0,8436	1	0,7528	8,6201	6,2811	0,9111	103,8550	1,3098	1,3691
EUR	1	1,1855	0,8930	10,2167	7,4483	1,0804	123,1300	1,5534	1,6237

INZERCIA

Oznámenie o konaní valného zhromaždenia
Predstavenstvo
ZTS INMART a.s.,
T. G. Masaryka 1, 940 48 Nové Zámky, zvoláva
mimoriadne valné zhromaždenie
spoločnosti, ktoré sa bude konať dňa **22. decembra 2020 o 10.00 hod.** v sídle spoločnosti ZTS INMART a.s.

Program:
1. Otvorenie, výsledky prezentácie prítomných akcionárov a voľba orgánov valného zhromaždenia.
2. Rozhodnutie o ukončení uskutočnenia povinnej ponuky na prevzatie vlastných akcií spoločnosti ZTS INMART a.s.
3. Rozhodnutie o poverení predstavenstva na odpredaj časti podniku.
4. Rôzne.
5. Záver.

Prezentácia sa začína o 9.45 hod. v mieste konania valného zhromaždenia.
Rozhodujúcim dňom pre uplatnenie práva účasti na mimoriadnom valnom zhromaždení je deň 17. december 2020.
Akcionár sa pri prezentácii preukáže preukazom totožnosti, resp. výpisom z obchodného registra nie staršími, ako tri mesiace a splnomocnenec úradne overeným splnomocnením.
Náležitosti oznámenia, poučenia, podklady, dokumenty a návrhy pre rokovanie valného zhromaždenia podľa § 184a, § 202 bod 2, zákona č. 513/1991 Zb. a tiež regulované informácie podľa zákona č. 429/2002 Z. z. sú zverejnené na internetovej stránke **www.ztsinmart.sk** a na úradnej tabuli v sídle spoločnosti.
Akcionári majú tiež práva vyplývajúce z § 192 zákona č. 513/1991 Zb.

MS202847/01

Oznámenie o konaní valného zhromaždenia
Predstavenstvo
VUNAR, a.s.,
T.G. Masaryka 1, 940 48 Nové Zámky, zvoláva
mimoriadne valné zhromaždenie
spoločnosti, ktoré sa bude konať dňa **22. decembra 2020 o 9.00 hod.** v sídle spoločnosti VUNAR, a.s.

Program:
1. Otvorenie, výsledky prezentácie prítomných akcionárov a voľba orgánov valného zhromaždenia.
2. Rozhodnutie o ukončení uskutočnenia povinnej ponuky na prevzatie vlastných akcií spoločnosti VUNAR, a.s.
3. Rozhodnutie o poverení predstavenstva na odpredaj časti podniku.
4. Rôzne.
5. Záver.

Prezentácia sa začína o 8.45 hod. v mieste konania valného zhromaždenia.
Rozhodujúcim dňom pre uplatnenie práva účasti na mimoriadnom valnom zhromaždení je deň 17. december 2020.
Akcionár sa pri prezentácii preukáže preukazom totožnosti, resp. výpisom z obchodného registra nie staršími, ako tri mesiace a splnomocnenec úradne overeným splnomocnením.
Náležitosti oznámenia, poučenia, podklady, dokumenty a návrhy pre rokovanie valného zhromaždenia podľa § 184a, § 202 bod 2, zákona č. 513/1991 Zb. a tiež regulované informácie podľa zákona č. 429/2002 Z. z. sú zverejnené na internetovej stránke **www.vunar.eu** a na úradnej tabuli v sídle spoločnosti.
Akcionári majú tiež práva vyplývajúce z § 192 zákona č. 513/1991 Zb.

MS202846/01

Výstavba projektu Sky Park ide do finále

REALITY

Štvrtá rezidenčná veža začne rásť po novom roku. Druhú etapu ukončí 120 metrov vysoká Sky Park Tower.

Monika Šuchová ©hn
monika.suchova@mafraslovakia.sk

Posledná rezidenčná veža projektu Sky Park má byť dokončená v roku 2024.
VIZUALIZÁCIA: PENTA REAL ESTATE

Bratislava – Panoráma hlavného mesta za posledné roky výrazne zmenila svoju tvár. Jej bývalá industriálna zóna sa ťahá do výšky. Láka nových investorov, ktorí v štvrti vytvárajú priestor na prácu aj život. Pribúdajú nové projekty a finišujú staré. Sky Park pod taktovkou Penta Real Estate sa začne rozširovať o štvrtú rezidenčnú vežu už začiatkom budúceho roka. Celkové náklady na jej výstavbu predstavujú 54 miliónov eur.

Dokončiť ju plánujú v roku 2024. „Môže sa to zdať ako dlhý čas. Avšak práce nebudú môcť prebiehať tak intenzívne ako na predošlých troch vežiach. Vzhľadom na to, že už budú mať svojich obyvateľov, vo večerných hodinách budeme musieť obmedziť hluk zo staveniska," vysvetlila pre HN Lenka Vargová, PR špecialistka Penta Real Estate. Po ukončení prác na štvrtej obytnej budove a na administratívnej Sky Park Tower bude projekt z dielne slávnej architektky Zahy Hadid ukončený.

Vysoký záujem

Posledná rezidenčná veža bude totožná ako jej predchodkyne. Zastaví sa na 31. nadzemnom podlaží s výškou 103,8 metra. Vznikne v nej 264 nových bytových jednotiek. Vo štvrtok bol spustený predpredaj prvých bytov. „O bývanie vo štvrtej veži prejavilo záujem približne 2 500 záujemcov," informovala riaditeľka predaja Alexandra Grič.

V ponuke je aktuálne niekoľko desiatok bytov. Investor nemá presne stanovený počet etáp, v ktorých sa budú predávať. „Štvrtá veža ponúkne opäť aj byty z kolekcie Panoramatic a v ponuke budú aj dva penthousy. Tieto byty sa do predaja dostanú budúci rok," priblížila predaj Vargová. Ich ceny by sa podľa prezidenta Národnej asociácie realitných kancelárií Slovenska Jána Palenčára mohli pohybovať na úrovni päťaž šesťtisíc eur za štvorcový meter.

Práce pokračujú

Celkovo projekt prináša 1 056 bytov, ktoré ponúkajú výhľad na hlavné mesto v priaznivej lokalite, v blízkosti centra Starého Mesta. Aj keď ide o jedno z najdrahších bývaní v Bratislave, od začiatku bol oň vysoký záujem. „Sky Park je kombináciou výhodnej lokality, svetovej architektúry a funkčných verejných zón," hovorí Palenčár.

Ľudí láka rozvíjajúca sa štvrť aj blízkosť Dunaja. Okrem obytnej veže pribudne v druhej etape výstavby aj druhá kancelárska budova Sky Park Tower. V budúcnosti by mala dosiahnuť 120 metrov. Stane sa tak najvyššou budovou v projekte. S jej výstavbou Penta RE chce začať v priebehu budúceho roka.

Prvá fáza finišuje

Sky Park začína postupne ožívať a víta nových obyvateľov v prvej z rezidenčných veží. Pred pár dňami nadobudlo právoplatnosť aj kolaudačné rozhodnutie na vežu C. Posledná čaká na nadobudnutie právoplatnosti. Súčasťou je aj Sky Park Offices, ktorá je v procese získania kolaudačného rozhodnutia. Developer ju plánuje sprístupniť pre nájomcov v januári budúceho roka. Do finále sa blíži aj rekonštrukcia odkazu jedného z najznámejších slovenských architektov. „Našli tu spôsob, ako skĺbiť tradičné hodnoty so súčasnými. Kontrast teplárne s modernou architektúrou robia projekt atraktívnym pre kupujúcich," uviedol Peter Mriňák, majiteľ realitnej kancelárie Rivers.

Národná kultúrna pamiatka, Jurkovičova tepláreň, by mohla byť dokončená do konca roka. Po ukončení prác v interiéri a nadobudnutí právoplatnosti kolaudačného rozhodnutia bude otvorená pre verejnosť aj administratívne účely. „Bude tu kaviareň, reštaurácia, menšia konferenčná sála približne pre sto osôb a galéria. Na ostatných podlažiach bude coworkingový priestor," povedal Juraj Nevolník, výkonný riaditeľ Penta Real Estate na Slovensku.

> O bývanie vo štvrtej veži prejavilo záujem približne 2 500 záujemcov.
>
> **Alexandra Grič,** riaditeľka predaja Penta Real Estate

HODNOTENIE

Fitch a Moody's znížili rating Južnej Afriky

Johannesburg – Ratingové agentúry Fitch a Moody's znížili úverový rating Juhoafrickej republiky o jeden stupeň. Ako dôvod uviedli, že pandémia nového koronavírusu naďalej „dusí" ekonomiku veľmi zadlženého štátu. Obe agentúry už predtým zaradili dlh Južnej Afriky do kategórie špekulatívnych investícií. Takže ich najnovšie rozhodnutie ho posunulo ešte hlbšie do špekulatívneho pásma.

Konkrétny „vysoký a rastúci vládny dlh, ktorý sa ešte zhoršuje v dôsledku ekonomického šoku vyvolaného pandémiou ochorenia COVID-19". Zároveň slabé vyhliadky na rast a mimoriadne veľká nerovnosť v krajine budú naďalej komplikovať vláde snahu o fiškálnu konsolidáciu. Agentúra Moody's poukázala tiež na zlý stav verejných financií už pred príchodom pandémie. Zníženie ratingu tak „odráža negatívny vplyv pandemického šoku, a to priamo na dlhovú záťaž, ako aj nepriamo tým, že ešte zintenzívni náročné ekonomické výzvy a sociálne prekážky reforiem". S&P očakáva jej návrat k rastu v rokoch 2021 – 2023, sprevádzaný pomalou fiškálnou konsolidáciou.

51
PERCENT
predstavoval pád HDP Južnej Afriky v druhom štvrťroku.

Štatistický úrad Južnej Afriky, ktorá má spomedzi štátov na takzvanom čiernom kontinente najväčší priemysel, oznámil, že v druhom štvrťroku sa ekonomika prepadla medziročne až o 51 percent. Oficiálne údaje za tretí štvrťrok zatiaľ neboli zverejnené. Štatistický úrad však uviedol, že miera nezamestnanosti už prekročila 30 percent.

(TASR)

HOSPODÁRSTVO

Británia a Kanada majú obchodnú dohodu

Londýn – Británia a Kanada podpísali predbežnú dohodu o obchode s cieľom zabezpečiť kontinuitu svojich ekonomických vzťahov po skončení prechodného obdobia po brexite o šesť týždňov, 31. decembra 2020. Britský premiér Boris Johnson a jeho kanadský náprotivok Justin Trudeau uzavreli dohodu v sobotu počas videokonferencie, oznámilo britské ministerstvo obchodu.

Dokument podľa Londýna pripraví pôdu pre rokovania o novej dohode od roku 2021. Johnson dodal, že britskí vyjednávači sa usilujú o zabezpečenie nových obchodných dohôd pre Spojené kráľovstvo a najnovšie uzavreli dohodu o začatí práce na novej komplexnej obchodnej dohode s Kanadou od začiatku budúceho roka, ktorá bude ušitá Británii na mieru a viac naplní potreby jej ekonomiky.

Aj Trudeau počas videohovoru, na ktorom sa zúčastnili aj britská ministerka obchodu Liz Trussová a jej kanadská rezortná kolegyňa Mary Ngová, vyhlásil, že teraz budú obe strany pokračovať v práci na komplexnej dohode v nasledujúcich rokoch, ktorá skutočne maximalizuje vzájomné obchodné možnosti.

Británia vystúpila z Európskej únie na konci januára, ale do konca tohto roka platí prechodné obdobie. Počas neho obchod aj ďalšie záležitosti fungujú ako za čias jej členstva v bloku, ktorý uzavrel obchodné dohody s ostatnými krajinami sveta v mene všetkých krajín EÚ. Prechodná fáza sa však čoskoro skončí, čo znamená, že Londýn potrebuje uzavrieť vlastné dohody s obchodnými partnermi vrátane samotnej EÚ. Britská obchodná komora privítala dohodu s Kanadou, zdôraznila však, že je potrebné rýchlo dosiahnuť podobné dohody aj na ďalších kľúčových trhoch. V októbri uzavrela Británia zmluvu o voľnom obchode s Japonskom.

(TASR)

OZNÁMENIE O KONANÍ MIMORIADNEHO VALNÉHO ZHROMAŽDENIA

Predstavenstvo akciovej spoločnosti

SLOVENSKÉ ENERGETICKÉ STROJÁRNE a.s.

(skrátene: SES a.s.), so sídlom Továrenská 210, 935 28 Tlmače, IČO: 31 411 690, zapísanej v obchodnom registri Okresného súdu Nitra, oddiel Sa, vložka č. 39/N (ďalej len „spoločnosť“ alebo „SLOVENSKÉ ENERGETICKÉ STROJÁRNE a.s.“), oznamuje svojim akcionárom, že v súlade s ust. § 184 a 184a zákona č. 513/1991 Zb. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov a čl. 10, bod 10.2.6 stanov spoločnosti

zvoláva mimoriadne valné zhromaždenie

obchodnej spoločnosti **SLOVENSKÉ ENERGETICKÉ STROJÁRNE a.s.**, ktoré sa uskutoční dňa 23.12.2020 o 10.00 hod. v sídle spoločnosti (ďalej len „**MVZ**“) s nasledovným programom:

1. **Otvorenie MVZ a voľba orgánov MVZ.**
2. **Rozhodnutie o prenesení právomoci schvaľovania návrhu ceny a iných návrhov, doplnení a odvolaní v konaní o cenovej regulácii pred Úradom pre reguláciu sieťových odvetví a Radou pre reguláciu podľa osobitného zákona na predstavenstvo spoločnosti.**
3. **Rozhodnutie o vytvorení kapitálového fondu z príspevkov akcionárov.**
4. **Ukončenie rokovania MVZ.**

K bodu 3 programu MVZ:

Rozhodnutie o vytvorení kapitálového fondu z príspevkov akcionárov

Navrhuje sa prijať nasledovné uznesenie:

Valné zhromaždenie spoločnosti SLOVENSKÉ ENERGETICKÉ STROJÁRNE a.s. rozhodne o schválení vytvorenia kapitálového fondu z príspevkov akcionárov v súlade s bodom 18.2 stanov spoločnosti.

Informácie a poučenia pre akcionárov:

a) Akcionár má právo vyžiadať si návrhy dokumentov, ktoré sú predmetom rokovania valného zhromaždenia, prípadne ich zaslanie na ním uvedenú adresu na svoje náklady a nebezpečenstvo prostredníctvom žiadosti zaslanej na ***akcionar@ses.sk***.

b) Spoločnosť zašle doporučeným listom akcionárovi, ktorý je majiteľom akcie na doručiteľa oznámenie o konaní valného zhromaždenia spoločnosti v lehote najmenej 30 dní pred konaním valného zhromaždenia spoločnosti na ním uvedenú adresu a na jeho náklady, ak majiteľ akcie na doručiteľa zriadil ako zábezpeku na úhradu nákladov s tým spojených záložné právo v prospech spoločnosti aspoň na jednu akciu spoločnosti.

c) Akcionár je oprávnený zúčastniť sa na valnom zhromaždení, hlasovať na ňom, požadovať na ňom informácie a vysvetlenia týkajúce sa záležitostí spoločnosti alebo záležitostí osôb ovládaných spoločnosťou, ktoré súvisia s predmetom rokovania valného zhromaždenia, a uplatňovať na ňom návrhy. Počet hlasov akcionára sa určuje pomerom menovitej hodnoty jeho akcií k výške základného imania spoločnosti. Predstavenstvo je povinné každému akcionárovi poskytnúť na požiadanie na valnom zhromaždení úplné a pravdivé informácie a vysvetlenia, ktoré súvisia s predmetom rokovania valného zhromaždenia. Ak predstavenstvo nie je schopné poskytnúť akcionárovi na valnom zhromaždení úplnú informáciu, alebo ak o to akcionár na valnom zhromaždení požiada, je predstavenstvo povinné poskytnúť ich akcionárovi písomne najneskôr do 15 dní od konania valného zhromaždenia. Písomnú informáciu zasiela predstavenstvo akcionárovi na adresu ním uvedenú, inak ju poskytne v mieste sídla spoločnosti. Predstavenstvo môže akcionára vo svojej písomnej informácii alebo v odpovedi priamo na rokovaní valného zhromaždenia odkázať na webové sídlo spoločnosti (**www.ses.sk**), a to za podmienky, že toto obsahuje odpoveď na jeho žiadosť vo formáte otázka – odpoveď.

d) Ak webové sídlo spoločnosti neobsahuje požadovanú informáciu alebo obsahuje neúplnú informáciu, rozhodne súd na základe návrhu akcionára o povinnosti spoločnosti požadovanú informáciu poskytnúť. Poskytnutie informácie sa môže odmietnuť, iba ak by sa jej poskytnutím porušil zákon alebo ak zo starostlivého posúdenia obsahu informácie vyplýva, že jej poskytnutie by mohlo spôsobiť spoločnosti alebo ňou ovládanej spoločnosti ujmu; nemožno odmietnuť poskytnúť informácie týkajúce sa hospodárenia a majetkových pomerov spoločnosti. O odmietnutí poskytnutia informácie rozhoduje predstavenstvo počas rokovania valného zhromaždenia. Ak predstavenstvo odmietne poskytnúť informáciu, rozhodne na žiadosť akcionára o povinnosti predstavenstva poskytnúť požadovanú informáciu počas rokovania valného zhromaždenia dozorná rada; na čas nevyhnutný na prijatie rozhodnutia dozornej rady môže predseda valného zhromaždenia na žiadosť dozornej rady prerušiť rokovanie valného zhromaždenia. Ak dozorná rada rozhodne, že nesúhlasí s poskytnutím informácie, rozhodne súd na základe návrhu akcionára o tom, či je spoločnosť povinná požadovanú informáciu poskytnúť. Právo akcionára podľa tohto bodu d) Oznámenia zanikne, ak ho akcionár neuplatní na súde do jedného mesiaca od konania valného zhromaždenia, na ktorom požiadal predstavenstvo spoločnosti alebo dozornú radu spoločnosti o poskytnutie informácie.

e) Akcionár, alebo akcionári, ktorí majú akcie, ktorých menovitá hodnota dosahuje najmenej 5 % základného imania, môžu s uvedením dôvodov písomne požadovať zvolanie mimoriadneho valného zhromaždenia na prerokovanie navrhovaných záležitostí. Predstavenstvo zvolá mimoriadne valné zhromaždenie tak, aby sa konalo najneskôr do 40 dní odo dňa, keď mu bola doručená žiadosť o jeho zvolanie, predstavenstvo nie je oprávnené meniť navrhovaný program valného zhromaždenia a predstavenstvo je oprávnené navrhovaný program valného zhromaždenia doplniť iba so súhlasom osôb, ktoré požiadali o zvolanie mimoriadneho valného zhromaždenia v súlade s príslušným ustanovením Obchodného zákonníka. Ak predstavenstvo povinnosť podľa predchádzajúcej vety tohto bodu e) Oznámenia nesplní, rozhodne súd na návrh akcionára alebo akcionárov, ktorí majú akcie, ktorých menovitá hodnota dosahuje najmenej 5 % základného imania podľa prvej vety tohto bodu e) Oznámenia, o tom, že ich poveruje zvolať v lehote podľa § 181 ods. 2 Obchodného zákonníka mimoriadne valné zhromaždenie a poveruje ich na všetky s tým súvisiace úkony. Súčasne súd na návrh akcionárov určí predsedu valného zhromaždenia, ktorý bude viesť valné zhromaždenie do zvolenia jeho predsedu. Oznámenie o konaní takéhoto valného zhromaždenia musí obsahovať výrok rozhodnutia s uvedením súdu, ktorý rozhodnutie vydal, a dňa, keď sa rozhodnutie stalo vykonateľným. Ak súd splnomocní akcionárov na zvolanie valného zhromaždenia, uhrádza trovy súdneho konania a náklady konania valného zhromaždenia spoločnosť. Za záväzok uhradiť trovy súdneho konania a konania valného zhromaždenia ručia členovia predstavenstva spoločne a nerozdielne. Spoločnosť má právo na náhradu škody, ktorá jej vznikla úhradou trov súdneho konania voči členom predstavenstva. Žiadosti akcionárov podľa prvej vety možno vyhovieť len vtedy, ak títo akcionári preukážu, že sú majiteľmi akcií najmenej tri mesiace pred uplynutím lehoty na zvolanie mimoriadneho valného zhromaždenia predstavenstvom podľa § 181 ods. 2 Obchodného zákonníka.

f) Akcionár, alebo akcionári, ktorí majú akcie, ktorých menovitá hodnota dosahuje najmenej 5 % základného imania, majú právo žiadať, aby predstavenstvo zaradilo nimi určenú záležitosť na program rokovania valného zhromaždenia; valné zhromaždenie je povinné túto záležitosť prerokovať; žiadosť o doplnenie programu musí byť odôvodnená, alebo k nej musí byť pripojený návrh uznesenia valného zhromaždenia, inak sa valné zhromaždenie nemusí takouto žiadosťou zaoberať. Ak žiadosť o zaradenie nimi určenej záležitosti bola doručená po uverejnení oznámenia o konaní valného zhromaždenia, uverejní predstavenstvo doplnenie programu valného zhromaždenia spôsobom ustanoveným zákonom a určeným stanovami na zvolávanie valného zhromaždenia najmenej desať dní pred konaním valného zhromaždenia; ak takéto oznámenie doplnenia programu valného zhromaždenia nie je možné, možno zaradiť určenú záležitosť na program rokovania valného zhromaždenia len za prítomnosti a so súhlasom všetkých akcionárov spoločnosti; predstavenstvo je povinné oznámenie doplnenia programu uverejniť do 10 dní pred konaním valného zhromaždenia vždy, ak ho akcionári podľa ust. § 181 ods. 1 Obchodného zákonníka doručia najneskôr 20 dní pred konaním valného zhromaždenia. Ďalej na žiadosť akcionárov podľa prvej vety tohto bodu (i) dozorná rada preskúma výkon pôsobnosti predstavenstva v určených záležitostiach, (ii) predstavenstvo uplatní v mene spoločnosti nároky na splatenie emisného kurzu akcií proti akcionárom, ktorí sú v omeškaní s jeho splácaním (ak je aplikovateľné), alebo uplatní nároky spoločnosti na vrátenie plnenia, ktoré spoločnosť vyplatila akcionárom v rozpore s Obchodným zákonníkom, (iii) dozorná rada uplatní v mene spoločnosti nároky na náhradu škody, prípadne iné nároky, ktoré má spoločnosť proti členom predstavenstva, (iv) dozorná rada uplatní v mene spoločnosti nároky na splatenie emisného kurzu akcií, ak spoločnosť v rozpore s Obchodným zákonom upísala akcie vytvárajúce jej základné imanie (§ 161 Obchodného zákonníka), (v) dozorná rada uplatní v mene spoločnosti nároky, ktoré má spoločnosť voči členom predstavenstva ako ručiteľom podľa Obchodného zákona. Ak predstavenstvo alebo dozorná rada bez zbytočného odkladu nesplní žiadosť akcionárov, môžu akcionári podľa § 181 ods. 1 Obchodného zákonníka uplatniť vyššie uvedené nároky v mene spoločnosti. Iná osoba ako akcionár, ktorý návrh na súd podal, alebo ním splnomocnená osoba, nemôže v súdnom konaní robiť úkony v mene spoločnosti. Akcionári, ktorí uplatnia v mene spoločnosti nároky podľa predchádzajúcej vety, sú povinní znášať trovy súdneho konania za spoločnosť. Ak je spoločnosti priznaná náhrada trov konania, ten, ktorému bola uložená náhrada týchto trov, je povinný uhradiť ju akcionárovi, ktorý uplatňoval nároky v mene spoločnosti.

g) Akcionár sa zúčastňuje na valnom zhromaždení osobne alebo v zastúpení na základe písomného splnomocnenia. Ak akcionár udelí splnomocnenie na výkon hlasovacích práv spojených s tými istými akciami na jednom valnom zhromaždení viacerým splnomocnencom, spoločnosť umožní hlasovanie tomu splnomocnencovi, ktorý sa na valnom zhromaždení zapísal do listiny prítomných skôr. Splnomocnencom akcionára môže byť v prípade verejnej akciovej spoločnosti člen dozornej rady spoločnosti. Člen dozornej rady však musí akcionárovi oznámiť všetky skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na rozhodnutie akcionára o udelení splnomocnenia na zastupovanie na valnom zhromaždení spoločnosti členovi dozornej rady. Súčasťou splnomocnenia musia byť konkrétne pokyny na hlasovanie o každom uznesení, alebo bode programu valného zhromaždenia, o ktorom má člen dozornej rady ako splnomocnenec hlasovať v mene akcionára. Ak viacerí akcionári udelili písomné splnomocnenie na zastupovanie jednému splnomocnencovi, tento môže na valnom zhromaždení hlasovať za každého takto zastúpeného akcionára samostatne. Ak má akcionár spoločnosti akcie na viac ako jednom účte cenných papierov podľa osobitného predpisu, spoločnosť musí umožniť jeho zastúpenie jedným splnomocnencom za každý takýto účet cenných papierov podľa osobitného predpisu. Vzor tlačiva písomného splnomocnenia je pripojený k tomuto oznámeniu. Vzor tlačiva písomného splnomocnenia je tiež uverejnený na webovom sídle spoločnosti **www.ses.sk** v sekcii „Pre investorov“, v podsekcii „Valné zhromaždenia“ a v následnej podsekcii „Valné zhromaždenie 2020 – mimoriadne – december“. Spoločnosť prijíma oznámenia o vymenovaní splnomocnenca, zmene udeleného splnomocnenia a o odvolaní splnomocnenia aj prostredníctvom elektronického prostriedku, ktorým je e-mail: ***akcionar@ses.sk***, a to vo forme naskenovanej kópie dokumentu, ktorý spĺňa formálne náležitosti, je v slovenskom alebo českom jazyku (prípadne je do slovenského/českého jazyka úradne preložený), je čitateľný a je vyhotovený vo formáte „pdf“ alebo „tiff“. Spoločnosť môže v súvislosti s udelením splnomocnenia, oznámením o vymenovaní splnomocnenca, ako aj v súvislosti so zmenou, resp. odvolaním udeleného splnomocnenia uložiť akcionárovi len také povinnosti, ktoré sú potrebné na zabezpečenie overenia jeho totožnosti a na zabezpečenie možnosti overiť rozsah splnomocnenia a obsah pokynov na hlasovanie, a to len v rozsahu, v akom sú na tento účel primerané.

h) Akcionár má právo vyžiadať si kópie úplných znení dokumentov a návrhy prípadných uznesení valného zhromaždenia, ktoré sa budú prerokúvať v rámci určeného programu rokovania valného zhromaždenia, v sídle spoločnosti, v kancelárii tajomníka predstavenstva, v pracovných dňoch od 10.00 do 12.00 hod. odo dňa uverejnenia tohto oznámenia o konaní valného zhromaždenia až do 22.12.2020 a v deň konania MVZ v čase od 08.00 do 09.00 hod., t.j. v lehote najmenej 30 dní pred konaním valného zhromaždenia spoločnosti. Vyššie uvedené dokumenty a návrhy uznesení sú v rovnakom čase a na rovnakom mieste k dispozícii na nahliadnutie v sídle spoločnosti. Rovnako tak bude dostupný aj dokument o organizačných opatreniach platných pre konanie valného zhromaždenia „Organizačné zabezpečenie rokovania mimoriadneho valného zhromaždenia“.

i) Údaje a dokumenty uvedené v týchto poučeniach sú uverejnené na webovom sídle spoločnosti **www.ses.sk** v sekcii „Pre investorov“, v podsekcii „Valné zhromaždenie“ a v následnej podsekcii „Valné zhromaždenie 2020 – mimoriadne – december“.

j) Elektronický prostriedok, prostredníctvom ktorého spoločnosť uverejňuje informácie podľa osobitného predpisu, je webové sídlo spoločnosti **www.ses.sk**.

k) V súlade s čl. 8, bod 8.1. stanov spoločnosti sa priebeh MVZ riadi stanovami a internou normou spoločnosti schválenou predstavenstvom spoločnosti „Organizačné zabezpečenie rokovania mimoriadneho valného zhromaždenia“, ktorá bude akcionárom k dispozícii na nahliadnutie v sídle spoločnosti v lehote určenej stanovami na zvolanie MVZ v čase a na mieste uvedenom v bode g) tohto oznámenia, a aj počas priebehu MVZ.

l) V zmysle ust. § 184a ods. 1 písm. d) Obchodného zákonníka si predstavenstvo dovoľuje poučiť akcionárov, že možnosť hlasovať s využitím poštových služieb pred konaním valného zhromaždenia podľa § 190a a nasl. Obchodného zákonníka (ďalej len „korešpondenčné hlasovanie“) a možnosť účasti a hlasovania na valnom zhromaždení prostredníctvom elektronických prostriedkov podľa § 190d Obchodného zákonníka, nie sú pre spoločnosť upravené v stanovách spoločnosti a teda sa neuplatnia. Na zmenu stanov a povolenie korešpondenčného hlasovania a/alebo účasť a hlasovanie na valnom zhromaždení prostredníctvom elektronických prostriedkov podľa § 190d Obchodného zákonníka a zavedenie týchto možností hlasovania a/alebo účasti je potrebný súhlas trojpätinovej väčšiny hlasov všetkých akcionárov spoločnosti.

V súlade s § 156a Obchodného zákonníka a § 180 ods. 2 Obchodného zákonníka a čl. 8, bod 8.2. stanov spoločnosti rozhodujúcim dňom na uplatnenie práva účasti na MVZ je tretí deň predchádzajúci dňu konania MVZ, t. j. 20.12.2020.

Zápis do listiny prítomných akcionárov:

Zápis do listiny prítomných akcionárov na MVZ bude prebiehať v deň konania MVZ 23.12.2020 v čase od 9.00 hod. v mieste konania MVZ.

Akcionár je pri zápise do listiny prítomných akcionárov povinný predložiť:

1. akcionár – fyzická osoba
   - platný doklad totožnosti (občiansky preukaz alebo cestovný pas)
2. akcionár – právnická osoba
   - platný doklad totožnosti (občiansky preukaz alebo cestovný pas) osôb oprávnených konať v mene akcionára
   - originál alebo úradne osvedčenú kópiu výpisu z obchodného registra akcionára nie starší ako 3 mesiace
3. splnomocnenec akcionára
   - plnú moc od akcionára s úradne osvedčeným podpisom akcionára, v prípade akcionára – právnickej osoby – osôb oprávnených konať v mene akcionára
   - originál alebo úradne osvedčenú kópiu výpisu z obchodného registra akcionára nie starší ako 3 mesiace
   - platný doklad totožnosti (občiansky preukaz, alebo cestovný pas) splnomocnenca – fyzickej osoby
   - ak je splnomocnencom akcionára právnická osoba – originál, alebo osvedčenú kópiu výpisu z obchodného registra splnomocnenca, nie starší ako 3 mesiace a platné doklady totožnosti osôb oprávnených konať v mene splnomocnenca
4. Akcionár, ktorý má akcie spoločnosti držané prostredníctvom správcu držiaceho akcie pre akcionára na držiteľskom účte správcu zriadenom podľa § 105a zákona č. 566/2001 Z. z. o cenných papieroch v platnom znení, u Centrálneho depozitára cenných papierov SR, a.s., resp. splnomocnenec takéhoto akcionára, predloží okrem dokumentov uvedených vyššie aj písomné potvrdenie od správcu, že akcionár je majiteľom konkrétneho počtu akcií spoločnosti, ktoré správca drží na držiteľskom účte správcu k dátumu rozhodujúceho dňa uvedenému vyššie.

Všetky predložené resp. doručené cudzojazyčné dokumenty (okrem českého jazyka) musia obsahovať aj úradný preklad do slovenského jazyka (s výnimkou dokladov totožnosti).

Náklady spojené s účasťou na MVZ si hradí akcionár.

V Tlmačoch dňa 19.11.2020

Predstavenstvo spoločnosti
SLOVENSKÉ ENERGETICKÉ STROJÁRNE a.s.

Príloha k oznámeniu o konaní MVZ: **Vzor splnomocnenia**

SPLNOMOCNENIE

Splnomocniteľ:

titul, meno, priezvisko / obchodné meno:.....,

trvalý pobyt / sídlo:.....,

rodné číslo / IČO:.....,

fyzická osoba uvedie aj: typ (OP / pas) a číslo dokladu totožnosti:.....,

právnická osoba uvedie aj: zápis v obchodnom registri prípadne v inom obdobnom registri:.....,

právnická osoba uvedie aj: meno, priezvisko a funkciu osoby oprávnenej konať v mene akcionára:.....,

(ďalej len „**Splnomocniteľ**“)

ako akcionár spoločnosti SLOVENSKÉ ENERGETICKÉ STROJÁRNE a.s. (skrátene: SES a.s.), so sídlom Továrenská 210, 935 28 Tlmače, Slovenská republika, IČO: 31 411 690, zapísanej v obchodnom registri Okresného súdu Nitra, oddiel Sa, vložka č. 39/N (ďalej len „**Spoločnosť**“) týmto vo vzťahu:

(A) k všetkým akciám Spoločnosti patriacim Splnomocniteľovi alebo

(B) k akciám Spoločnosti v počte kusov ..... menovitej hodnoty ..... EUR/akcia, ktoré má Splnomocniteľ na účte cenných papierov číslo .... vedenom u ..... (názov člena Centrálneho depozitára cenných papierov SR, a.s.) – ak nebude riadne vyplnená možnosť (B), má sa za to, že splnomocnenie sa vzťahuje na všetky akcie Spoločnosti patriace Splnomocniteľovi

splnomocňujem

Splnomocnenca:

titul, meno, priezvisko / obchodné meno:.....,

trvalý pobyt / sídlo:.....,

rodné číslo / IČO:.....,

fyzická osoba uvedie aj typ (OP / pas) a číslo dokladu totožnosti:.....,

právnická osoba uvedie aj zápis v obchodnom registri prípadne v inom obdobnom registri:.....,

právnická osoba uvedie aj: meno, priezvisko a funkciu osoby oprávnenej konať v mene splnomocnenca:.....,

(ďalej len „**Splnomocnenec**“)

aby Splnomocnenec zastupoval Splnomocniteľa v plnom rozsahu a bez akéhokoľvek obmedzenia ako akcionára Spoločnosti na mimoriadnom valnom zhromaždení Spoločnosti, ktoré sa bude konať dňa 23.12.2020 o 10.00 hod. v sídle spoločnosti, najmä, ale nie výlučne, aby na valnom zhromaždení v plnom rozsahu a bez akéhokoľvek obmedzenia vykonával hlasovacie práva, požadoval informácie a vysvetlenia, predkladal a uplatňoval návrhy a vykonával akékoľvek a všetky ostatné úkony, ktoré je Splnomocniteľ ako akcionár Spoločnosti oprávnený vykonávať na tomto valnom zhromaždení.

Ak je Splnomocnencom člen dozornej rady Spoločnosti, Splnomocniteľ uvádza nasledovné pokyny k hlasovaniu, ktoré je splnomocnenec povinný dodržať:

Bod 1 programu:.....

Bod 2 programu:.....

Bod 3 programu:.....

Bod 4 programu:.....

Ako Splnomocniteľ zároveň svojím podpisom potvrdzujem, že ma Splnomocnenec – člen dozornej rady informoval o všetkých skutočnostiach, ktoré by mohli mať vplyv na rozhodovanie akcionára o udelení splnomocnenia na zastupovanie na valnom zhromaždení.

Splnomocnenec nie je oprávnený ustanoviť tretiu osobu za svojho substitučného zástupcu. Toto splnomocnenie nahrádza všetky predchádzajúce splnomocnenia udelené Splnomocniteľom Splnomocnencovi vo veciach tvoriacich rozsah tohto splnomocnenia. Prípadné predchádzajúce splnomocnenia sa týmto považujú za odvolané. Splnomocnenie sa riadi všeobecne záväznými právnymi predpismi Slovenskej republiky.

v ..... dňa .....

Splnomocniteľ pripája svoj **úradne overený podpis:**.....

Vyššie uvedené splnomocnenie prijímam v plnom rozsahu.

v ..... dňa .....

Splnomocnenec pripája svoj podpis:.....

ESÁ BIZNISU

Esá biznisu

Riadia najsilnejšie firmy na slovenskom trhu, ktorých obrat dosahuje stovky miliónov eur. HN vám prinášajú rozhovory s esami slovenského biznisu.

Okamžité platby čakáme v roku 2022

ROZHOVOR

Nechceme odnaučiť klientov chodiť do banky, no mnohé požiadavky vybaví umelá inteligencia, vraví pre HN šéf Tatra banky Michal Liday.

Ľuboslav Kačalka ©hn
luboslav.kacalka@mafraslovakia.sk

Veľké krízy ako korona urýchľujú vývoj. Je to impulz, ktorý pomohol urýchliť vývoj vo finančnom sektore?

Určite s tým súhlasím. V istom ohľade sme sa posunuli dopredu rýchlejšie, než by to bolo bez takéhoto impulzu. Zažili sme taký „fast forward“. Špeciálne na ceste digitalizácie. Okolnosti prinútili vyskúšať digitálne cesty aj zarytých tradicionalistov. I vnútri banky mi napadá jeden zaujímavý príklad. V minulých rokoch sme priniesli technológiu digitálnych mítingov, avšak len malá časť ľudí si túto technológiu adoptovala. Predpokladali sme, že budeme musieť prejsť náročným projektom zameraným na internú kultúru, aby sme tejto adopcii pomohli, keďže sme chceli využiť jej benefity. Prvá vlna korony to však dokonale zabezpečila aj bez projektu. Hovoríme o urýchlení vývoja, no pridal by som ešte jeden dôležitý aspekt. Tak ako vnímam Tatra banku dovnútra, mám silný pocit, že sa stala vyspelejšou. Znie to paradoxne, ale je to podobné tomu, ako keď človek prejde nejakou veľkou skúškou, niekam ho to posunie a stane sa zrelším.

Odnaučili sa klienti chodiť do banky?

My vôbec nechceme klientov odnaučiť chodiť do banky. Chceme ich odnaučiť chodiť tam s každodennými bežnými bankovými operáciami. Chceme to tak preto, lebo je to výhoda pre obe strany. Oveľa väčší komfort, rýchlosť a jednoduchosť pre klienta a nižšie náklady pre banku. V tomto nám súčasná situácia určite pomohla. Pri témach, ktoré sú komplikovanejšie, vítame klientov, ktorí preferujú fyzický kontakt s pracovníkom banky. Pre tých, ktorí aj tu preferujú digitálne komunikačné kanály, máme veľa riešení už teraz a na tých zvyšných pracujeme. Máme jasnú ambíciu vedieť rovnako dobre a plnohodnotne obsluhovať obe skupiny klientov – aj tých, ktorí preferujú pobočku, a aj tých, ktorí do pobočky nechcú.

Vy ste už skôr spustili chatbota Adama. Dá sa povedať, že vám teraz pomohol násobne viac?

Určite áno a presne to súvisí s tým, čo som teraz povedal. Plnohodnotná obsluha klientov, ktorí nechcú chodiť do pobočky, tiež zahŕňa poradenstvo. Najlepšie individualizované poradenstvo. Adam sa raz stane virtuálnym osobným personalizovaným poradcom a asistentom každého klienta. Toto bude najprodukt ívnejší zlatý vek Adama. Ten má však ešte len pred sebou. Obrazne povedané, teraz končí základnú školu a ešte má pred sebou strednú a univerzitu. Tá obraznosť sa opiera o reálny základ, v banke máme platformu, ktorá sa volá Adamova škola.

Ako tá škola vyzerá?

Stovky pracovníkov banky systematicky učia Adama správne pochopiť zámer klienta, ktorý sa na neho obracia, a správne mu poradiť alebo vyriešiť jeho požiadavku. Ale späť k vašej otázke – áno, Adam od svojho spustenia asi pred rokom zodpovedal viac ako stotisíc otázok a zvláda vykonať aj viaceré operácie za klienta. Napríklad aktivovať alebo blokovať platobnú kartu či zistiť zabudnutý PIN kód. A navyše vie byť veľmi rýchly, čo mnohí oceňujú.

Čo je pre jeho vývoj teraz dôležitejšie – programátori alebo zamestnanci z bankovej praxe, ktorí ho vedia učiť na základe vlastných skúseností?

Jedno bez druhého nemá zmysel. Adam potrebuje oboje. Ako auto, ktoré potrebuje aj motor, aj pohonnú látku. Bez programátorov by Adamov vývoj nemohol napredovať, bez informácií a chápania zámeru by nemohol správne odpovedať.

Kedy bude Adam pripravený prečítať a empaticky zvládnuť emócie nahnevaného klienta?

Je zaujímavé, že keď spustíte chatbota, v prvej fáze majú ľudia tendenciu skúšať ho v „small talkoch“, často osobných. Pýtajú sa ho, akej farby má oči alebo či žije vo vzťahu (úsmev). Na emócie ho preto musíme trénovať od začiatku a je to, samozrejme, dlhý proces. V niektorých prípadoch dokáže Adam identifikovať hnev a správne a slušne zareagovať. Snažíme sa, aby nikto z chatu s ním neodchádzal nahnevaný. Ak si Adam nevie poradiť, prepojí klienta na živého operátora.

Kedy mi Adam vybaví hypotéku?

Keď vyštuduje tú univerzitu, ktorú som spomínal. Ako hovorí sám Adam – hypotéka je jedným z najkomplexnejších produktov bankového sektora. Dnes Adam pri záujme o hypotéku prijme vaše kontaktné údaje a zašle ich špecializovanému operátorovi, ktorý sa vám následne ozve.

Jedna vec je riešiť doklady, druhá schváliť hypotéku. Zvládne umelá inteligencia raz oboje?

Umelá inteligencia už dnes dokáže v určitej miere zvládnuť oboje, avšak z hľadiska použitých technológií a postupov ide o dve rozdielne veci. Spracovanie dokladov vyžaduje väčší dôraz na vyťažovanie informácií z neštruktúrovaných dát, ako je text alebo obraz. Naopak, pri samotnom schvaľovaní hypoték sa viac pracuje so štruktúrovanými dátami a štatistickými modelmi. Otázkou a výzvou do budúcnosti však nebude to, či umelá inteligencia zvládne konkrétnu úlohu, ale to, ako ju dokážeme zodpovedne implementovať do procesov a produktov.

Adam potrebuje aj počítačovo zdatného partnera na strane klienta.

Ja si to nemyslím. Práve naopak. Adam zjednodušuje život klienta, je emulátorom ľudského interfejsu. To znamená, že napodobňuje ľudskú interakciu. Pri dizajne elektronických služieb si dávame veľký pozor na to, čo sa označuje skratkou UX, teda user experience alebo zákaznícka skúsenosť. Máme v banke profesionálnych dizajnérov tejto skúsenosti a používame veľmi sofistikované metódy tohto dizajnu. Smerujeme k tomu, aby zážitok klienta mal parametre excelentnosti, ale zároveň jednoduchosti a bezstresovosti. Práve tento prístup má výrazný podiel na tom, že sme oceňovaní ako najlepší až na svetovej úrovni. Hlavne mobilná aplikácia je naša vlajková loď pre digitálnu interakciu, je ikonická a veľmi vysoko cenená renomovanými inštitúciami. Adam je takisto digitálny komunikačný kanál a aplikujeme na neho rovnaké princípy zákazníckej skúsenosti.

Chatbot Adam nepotrebuje počítačovo zdatného partnera, naopak, klientovi zjednodušuje život. SNÍMKA: HN/PETER MAYER

> Náš chatbot Adam má pred sebou ešte strednú a vysokú školu.

Budú sa vplyvom umelej inteligencie dramaticky znižovať počty zamestnancov v bankovom sektore?

Nemyslím si to. Digitalizácia prináša optimalizáciu, avšak z hľadiska počtu zamestnancov nie dramatickú. Je to skôr o odlišnej štruktúre a typoch pracovných pozícií. Som v Tatra banke už viac ako 20 rokov a bytostne cítim, ako sa to mení. Trend je od väčšieho zastúpenia rutinných pracovných pozícií k viac sofistikovaným. Navyše, banka sa stáva čoraz viac IT firmou, to má takisto vplyv. A vzniká množstvo pracovných pozícií, o ktorých sa nám pred rokmi ani nesnívalo. Dnes máme v banke napríklad dátových vedcov, scrum masterov, ale aj manažérov zmeny, udržateľnosti, diverzity či social media komunikátorov alebo digitálnych marketérov. Jednoducho svet sa mení a my na to reagujeme.

Vráťme sa ku korone. Utvrdila vás v názore, že všetci zamestnanci nemusia fyzicky chodiť do práce?

Neutvrdila. Utvrdila ma v tom, že musíme veľmi citlivo hľadať rovnováhu medzi prácou doma a v banke. Oba tieto módy majú svoje výhody aj nevýhody. Neviem si predstaviť prácu iba z domu. Stráca sa tým kontakt s kolegami, s manažérom, s prostredím. Veľmi nám záleží na angažovanosti našich ľudí, na tom, aby sa cítili súčasťou tímu, banky, značky. Pri plnom home office by mohli byť tieto parametre poškodené, a to by bola veľmi vážna chyba. Sú pracovné pozície, kde môže byť pomer v prospech domácej práce, a sú také, kde by mal byť v prospech práce v banke, ale v žiadnej to nie je sto percent doma.

Sú karty budúcnosťou bezkešového sveta?

Karty určite sú a predpokladám, že ešte dlhšie budú súčasťou bezkešového sveta. Možno čím ďalej, tým viac v dematerializovanej podobe v mobilných zariadeniach. Karty však nie sú jediným variantom. Sú to napríklad aj peer-to-peer platby, známe napríklad ako služba Viamo, ktorú máme už viac ako sedem rokov. Alebo nová služba payme, ktorú sme pred pár dňami zaviedli a postupne sa k nej budú pripájať ďalšie banky. Služba spočíva v jednoduchom spôsobe požiadania o platbu linkou vygenerovanou v aplikácii a poslanou cez niektorý messenger – teda opäť stačí mať niekoho v kontaktoch telefónu.

Je to jediné možné riešenie?

V Tatra banke sme testovali aj službu, ktorá úpravou klávesnice dokáže vyvolať bankové služby, napríklad platbu, priamo v chate ktorejkoľvek sociálnej siete alebo messengera tak, aby chatujúci nemusel opustiť prostredie chatu. Malo to však prvky diskomfortu, na základe ktorých sme sa rozhodli, že takúto službu zatiaľ nezavedieme. Veľký posun do tejto témy by mal priniesť koncept okamžitých platieb, ktorého zavedenie na Slovensku očakávame v roku 2022. Peniaze budú pripísané na účet príjemcu v priebehu niekoľkých sekúnd po odpísaní z účtu platiteľa, a to bez ohľadu na to, či je účet v tej istej banke alebo nie.

Sú pre vás reálnou konkurenciou kryptomeny?

V posledných rokoch sme svedkami prudkého sprísňovania regulácie, ktorá ukladá povinnosť bankám poznať a posudzovať toky peňazí pretekajúce cez účty klientov z hľadiska, či majú legálny pôvod, aký je účel a povaha obchodného vzťahu a či nie je identifikované riziko daňových únikov, terorizmu či vo všeobecnosti legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Kryptomeny sú zo svojej podstaty mimo možností takejto konzekventnej kontroly. Nehovorím, samozrejme, že bežní držitelia kryptomien majú práve takéto motívy, ale faktom je, že kryptomeny sú na tieto účely ľahšie zneužiteľné. Preto sa stávajú tŕňom v oku regulátorov, a to je jeden z faktorov, ktorý ich bude brzdiť v ambícii byť v dohľadnom čase reálnou konkurenciou takzvaným fiat menám. Dokonca už aj v slovenských podmienkach je od novembra povinnou osobou okrem iných aj „poskytovateľ služieb virtuálnej meny“, teda vzťahujú sa na neho všetky povinnosti vyplývajúce zo zákona o prevencii prania špinavých peňazí.

Korona s najväčšou pravdepodobnosťou predĺži politiku lacných peňazí. Trúfate si odhadnúť, ako dlho to potrvá?

Netrúfam. Už asi sedem rokov počúvam analytikov, že o dva roky pôjdu sadzby hore. Nielenže sa tak stále neudialo, no je to stále v nedohľadne. Pre banky je to zložité prostredie, lebo spôsobuje vážny výpadok príjmu z depozít, ktorý má vplyv na profitabilitu. Keďže sme krajina eurozóny, cenu peňazí u nás ovplyvňuje dominantne menová politika ECB a jej kvantitatívne uvoľňovanie tu s nami bude asi ešte dlho. Tlak na zvýšenie sadzieb dnes úplne absentuje, pretože inflácia je pod cielenou hodnotou ECB. Je dokonca pravdepodobné, že stúpne ochota ECB akceptovať dočasne aj vyššiu infláciu ako dve percentá, čo je ďalší dôvod, prečo sadzby pravdepodobne nestúpnu najbližších pár rokov. Navyše, táto situácia zľahčuje úrokovú záťaž dlhovej služby zadlžených štátov.

Na čom budú banky zarábať?

To je veľmi relevantná otázka. Tlak na profitabilitu bánk kvôli nízkym sadzbám, ktorý som pred chvíľou spomínal, bol donedávna kompenzovaný do značnej miery veľmi nízkymi rizikovými nákladmi vďaka slnečnému ekonomickému prostrediu, ktoré sme tu v minulých rokoch mali. Aj toto sa však tento rok zásadne zmenilo. Bez rozhodnutia vlády (a verím, že aj parlamentu) o zrušení bankového odvodu by sme čelili vážnej kríze bankového systému ako takého.

Svojho času sme sa sťažovali, že úvery na bývanie u nás patria k najdrahším. Dnes je to naopak. Už dnes sú sadzby v mnohých prípadoch na hrane. Čo to môže zastaviť, je potrebné, aby sa niektorý z hráčov doslova popálil?

Určite nikomu neželám, aby sa popálil. Ani bankám, ani klientom. Na hypotekárnom trhu je silná konkurencia, čo je v konečnom dôsledku prospešné pre klienta. Táto konkurencia je prirodzeným dôsledkom prostredia, v ktorom sme sa ocitli. Výpadok výnosov z depozít sa banky snažia nahradiť výnosmi z retailového úverovania, po ktorom je v nízkoúrokovom prostredí dopyt. To je v poriadku, ale tento poriadok má svoje limity.

V čom?

Mňa osobne znervózňuje podiel sekundárneho úverovania. Hovorím o prenose hypotéky z banky do banky a potom do ďalšej banky. Bankové „továrne“ jednu a tú istú hypotéku takto nanovo komplikovane a nákladne spracúvajú, a pritom produkujú nulovú pridanú hodnotu pre ekonomiku ako takú. Lebo iba nová hypotéka v sebe túto hodnotu má. Tú, ktorú financuje. Už viackrát som si myslel, že sme narazili na dno tejto refinančnej špirály, ale mýlil som sa. Som však hlboko vnútorne presvedčený o tom, že čokoľvek, čo je vychýlené z rovnováhy, sa buď do rovnováhy vráti, alebo sa vykompenzuje na inom, možno nečakanom mieste.

KTO JE MICHAL LIDAY?

Od roku 2015 je predsedom predstavenstva a generálnym riaditeľom Tatra banky. V rovnakej banke pracuje už od roku 1997. Vyštudoval matematiku na Univerzite Komenského. Vzdelanie si rozšíril na Harvard Business School, Johannes Kepler Universität v Linzi, City University of London a na Minnesota State University.

Celý rozhovor nájdete na HN ONLINE.SK

TAK TAKTO?!

PONDELOK AŽ PIATOK O 12.30

S ANKOU ŽITNOU LUČAIOVOU

TA3

MS202638/03

HN SERVIS
obsah rozhoduje
zmeny ■ poradenstvo ■ návody
PONDELOK 23. NOVEMBRA 2020

UŽ ZAJTRA V HN
20 OTÁZOK A ODPOVEDÍ O ZMENÁCH V PENZIÁCH

Namiesto vianočného 13. dôchodok

FINANCIE

Aj keď koncoročné penzie nebudú také štedré, ako sa pôvodne plánovalo, stále si dôchodcovia prilepšia viac ako po ostatné roky.

Andrea Brezová ©hn
andrea.brezova@mafraslovakia.sk

Trinásty dôchodok v sume od 50 eur do 300 eur dostane budúci mesiac 1 426 000 penzistov. SNÍMKA: DREAMSTIME

AKÁ BUDE SUMA BONUSOVEJ PENZIE

a) Tristo eur, ak úhrn súm dôchodkov je najviac v sume životného minima pre jednu plnoletú osobu,

b) určí sa podľa vzorca, ak úhrn súm dôchodkov je vyšší ako suma životného minima pre jednu plnoletú osobu, potom suma 13. dôchodku je najmenej 50 eur.

Vzorec na výpočet 13. dôchodku:
TD = max {300 – 0,36 * (D – ŽM); 50}

Vysvetlivky: TD je suma 13. dôchodku, D je suma dôchodku alebo úhrn súm dôchodkov, ŽM je suma životného minima pre jednu plnoletú osobu.

Bonusové dávky vo forme 13. dôchodku pre dôchodcov sa nezrušia, ale okreše sa ich výška. S takýmto návrhom prišiel na konci leta minister práce Milan Krajniak. Vláda i parlament jeho návrh schválili. Sociálna poisťovňa ich bude vyplácať tento rok v decembri a v nasledujúcich rokoch už v novembri.

Vianočný príspevok sa zrušil

Pôvodný návrh bývalej koalície počítal s tým, že 13. dôchodok bude oproti vianočnému príspevku niekoľkonásobne vyšší. Kým výška príspevku sa s rastúcimi dôchodkami znižovala, v prípade 13. malo ísť o fixnú sumu rovnajúcu sa priemernému dôchodku.

Všetci poberatelia starobných penzií mali teda tento rok dostať 13. dôchodkovú dávku vo výške 460 eur. V prípade predčasného dôchodku to malo byť 433 eur a v prípade invalidného pri miere postihnutia viac ako 70 percent 380 eur. Celkovo malo tento typ dávky dostať 1,5 milióna dôchodcov a výdavky naň by tento rok dosiahli 590 miliónov eur. Oproti predchádzajúcemu stavu, keď štát vyplácal vianočné príspevky, by sa zvýšili o 440 miliónov eur.

Vyššie výdavky

So zvýšením výdavkov ráta aj návrh súčasného ministra práce, a to o 154,9 milióna eur oproti výdavkom na vianočné príspevky. Avšak s tým, že výška 13. dôchodku nebude pre každého rovnaká. Model je nastavený tak, že občania s najnižšími penziami dostanú najviac, konkrétne si prilepšia o 300 eur. Naozaj len symbolicky sa pripíše 50 eur tým s vyššími penziami.

Kto bude mať naň nárok

Nárok na bonusový príspevok bude mať každý, kto má v decembri nárok na výplatu starobného, predčasného, invalidného, vdovského či vdoveckého alebo sirotského dôchodku. Podľa slov Sociálnej poisťovne ho vyplatia aj Slovákom žijúcim v zahraničí.

Výška 13. dôchodku sa bude podobne ako pri doterajšom vianočnom príspevku odvíjať od súhrnu všetkých dôchodkov. Ten, ktorého penzia dosahuje hranicu 214,83 eura mesačne, bude mať nárok na najvyšší bonus, a tak mu Sociálna poisťovňa vyplatí 300 eur. Čím viac sa súhrnná suma bude zvyšovať, tým nižší bude koncoročný bonus. Prepočet sa zastaví pri sume 909,28 eura mesačne, od ktorého bude mať poberateľ nárok na 13. penziu vo výške 50 eur.

Netreba oň žiadať

Rovnako ako pri vianočnom príspevku, ani o túto bonusovú dávku netreba žiadať. Sociálna poisťovňa ho vypočíta a vyplatí automaticky spolu s decembrovým dôchodkom. Hoci tieto preklasifikované 13. dôchodky nebudú také štedré, ako sa pôvodne plánovalo, stále si dôchodcovia prilepšia viac ako po ostatné roky, keď štát vyplácal vianočný dôchodok.

Jeho výška sa tiež odvíja od súhrnu všetkých dôchodkov. Vlani dosiahol najviac 200 eur, ak suma dôchodkov nebola v minuloročnom decembri vyššia ako 210,20 eura. Najnižší bonus predstavoval niečo vyše 13 eur, ak suma penzií nepresiahla 658,50 eura. Nad túto hranicu nárok na vianočný príspevok zanikol. „Zákon o 13. dôchodku je pripravený takým spôsobom, že dáva dôchodcom viac ako dvojnásobok toho, na čo boli kedykoľvek zvyknutí k štandardnému dôchodku dostať," informoval minister práce, sociálnych vecí a rodiny Milan Krajniak. „Ide o najvyššiu sumu v histórii Slovenska, ktorá bola vyplatená celkovo na mimoriadny dôchodok. Dôchodca s priemerným dôchodkom, ktorý je približne 477 eur, dostal v minulom roku vianočný príspevok vo výške 80 eur. Tento rok dostane 13. dôchodok vo výške 205 eur. To je približne 2,5-násobne viac ako doteraz," konštatoval Krajniak.

Porovnanie súm vianočného príspevku v roku 2019 a 13. dôchodku v roku 2020 (v eurách)

Dôchodok	Vianočný príspevok 2020*	13. dôchodok v roku 2020	Rozdiel
do 214,82	200,00	300,00	100,00
300	169,34	269,34	100,00
400	133,34	233,34	100,00
500	71,86	197,34	125,48
600	35,86	161,34	125,48
700	10,00	125,34	115,34
800	0	89,34	89,34
900	0	53,34	53,34
950	0	50,00	50,00

*Vianočný príspevok podľa vzorca v roku 2019 aplikovaný na rok 2020

ANKETA: **1.** Aké sú klady a zápory dôchodkového stropu? **2.** Je reálne odchádzať po odpracovaní 40 rokov do dôchodku, ak si uvedomíme, že v niektorých profesiách by možno nemal kto robiť? **3.** Má štát pokračovať vo vyplácaní 13. dôchodku, ktorý narúša penzijný systém?

Ján Lipiansky,
predseda Jednoty dôchodcov na Slovensku

1. Strop na odchod do dôchodku oprávnene vyvoláva širokú diskusiu. Privítal som rozhodnutie určiť strop odchodu na 64 rokov. Je však veľmi dôležité, v akej kondícii sa odchádza do dôchodku. Určite to nemôže byť len ekonomická otázka. Keďže zdravotný stav aj súčasných seniorov nie je veľmi dobrý, o čom svedčí aj reálna situácia v seniorských sociálnych zariadeniach a pohľady na seniorov s paličkami. Mnohí sa do penzie neponáhľajú, sú pracujúcimi dôchodcami a mnohí potrebujú využiť aj formu predčasného dôchodku. Mladí ľudia by určite mali viac myslieť aj na svoj budúci dôchodok.

2. Stanoviť odchod do penzie na 40 rokov je naoko lákavé, ale dôležité je napríklad to, aké miesto tam bude pre matky, ktoré vychovávali deti, aby ich obetavosť nemala negatívny vplyv na výšku dôchodku. Dôležitá tiež bude efektívna podpora mladým rodinám.

3. Vítame, že dôchodky sa každý rok valorizujú, vítali sme aj vianočný príspevok. Jednou z ciest môže byť výraznejšie zvýšenie sumy valorizácie, potom by takzvané nesystémové formy stratili zmysel. Zaznamenali sme, že sa hľadajú možnosti, ako čo najviac na penziách ušetriť.

Ján Šebo,
výskumný pracovník, UMB Banská Bystrica

1. Dôchodkový strop ako fixovaná hodnota je snahou o popieranie ekonomických zákonitostí. Priebežne financovaný dôchodkový systém nie je perpetuum mobile. V spoločnosti sa prirodzene mení nielen počet ľudí, ale aj ich postoje k práci. Na Slovensku je zjavné, že ľudia na trh práce nastupujú neskôr. Na druhej strane rastie počet starších ľudí. Dynamický dôchodkový vek zabezpečuje, aby bol pomer medzi pracujúcimi a poberateľmi dôchodkov v pomere, ktorý by zaručoval, že platby aj výšky dôchodkov sa nemusia meniť. Ak fixujeme dôchodkový vek na určitej hodnote, nerešpektujeme dynamiku zmeny populácie, a tým narušujeme krehkú rovnováhu dôchodkového systému. To nás donúti buď znižovať dôchodky. alebo zvyšovať odvody. Preto by mal byť dôchodkový vek dynamický, aby citlivo udržiaval túto rovnováhu.

2. Individuálny dôchodkový vek naviazaný na počet odpracovaných rokov rešpektuje najnovšie poznatky výskumu, že ľudia s vyšším vzdelaním vstupujú na trh práce neskôr, ale zároveň sa dožívajú aj vyššieho veku. Čím skôr pôjdete do dôchodku, tým nižší dôchodok budete mať. Individuálny dôchodkový strop je tak veľmi zaujímavým nástrojom, ktorý by sme mali rozumne zapracovať do politiky trhu práce a aktívneho starnutia.

3. Dôchodkový systém na Slovensku sa za posledné dva roky stal učebnicovým príkladom populizmu. Typickým príkladom boli minimálne dôchodky bez vzťahu k zaplateným odvodom alebo 13. dôchodky alebo dôchodkový strop. Popierali finančnú stabilitu dôchodkového systému a znižovali dôveryhodnosť celého systému. Preto som rád a oceňujem, že návrh ústavného zákona doslova zakazuje politikom zneužívať dôchodkový systém na podobné populistické kroky so snahou kupovať si voličskú základňu.

Ľubica Gálisová,
prezidentka Fóra pre pomoc starším

1. Pozitívne vnímam zrušenie zastropovania odchodu do dôchodku. Vzhľadom na to, že populácia starne a vek dožitia sa zvyšuje, je vhodné, aby si občan mohol zvoliť, či bude dlhšie pracovať, ak je jeho zdravotný stav dobrý a má záujem byť dlhšie pracovne aktívny.

2. Možnosť odchodu po 40 odpracovaných rokoch je prospešné najmä pre tých, ktorí už nevládzu vykonávať svoju prácu a chcú zostať doma. Čiže je to možnosť individuálne sa rozhodnúť. **(bre)**

Krajniak predstavil 10 princípov

NOVINKY

Nová reforma má priniesť stabilný a udržateľný systém so spravodlivými dôchodkami.

Andrea Brezová ©hn
andrea.brezova@mafraslovakia.sk

Deti by mali dotovať penzie svojich rodičov. Takúto zásadu chce v reforme presadiť minister práce Milan Krajniak (vpravo) s pomocou odborníkov, ktorým je aj Ladislav Vasko z Asociácie vzdelávateľov v sociálnej práci. SNÍMKA: TASR/D. VESELSKÝ

V návrhu dôchodkovej reformy sú podľa expertky na sociálne problémy Ľubice Navrátilovej štyri veci, ktoré si zaslúžia podporu, a to:

1. povinná účasť v II. pilieri dôchodkového zabezpečenia pre osoby ktoré prvý raz vstupujú na trh práce, prípadne aj iné osoby, s možnosťou vystúpenia z dôchodkového sporenia do vymedzeného času,

2. zvýšenie príspevkov štátu na dôchodkové zabezpečenie osôb starajúcich sa o deti do šiestich rokov ich života,

3. naviazanie dôchodkového veku na rast strednej dĺžky života,

4. vznik nároku na starobný dôchodok pri získaní 40 rokov poistenia.

Navrhované zmeny je podľa odborníkov možné riešiť v príslušných zákonoch. „Autori návrhu majú v úmysle zakotviť v Ústave princíp solidarity v dôchodkovom poistení. Ale pre dôchodkové systémy založené na priebežnom financovaní sú nosnými princípmi tak princíp ekvivalencie medzi zaplateným poistným a dôchodkom, ako aj princíp solidarity bohatších poistencov s chudobnejšími. Hľadanie vyváženého pomeru medzi nimi je otázkou konštrukcie dôchodkového systému," uvádza Navrátilová.

Rodičovský bonus

Navrátilová podotkla, že o zavedení poistného v prospech rodičov sa písalo veľa a táto myšlienka žije už od 80. rokov minulého storočia najmä v kresťanskom prostredí, v ktorom sa tradične rodí veľa detí. Nikdy sa legislatívne nepresadila pre množstvo technických, ale aj vecných problémov, o ktorých sa autori nezmieňujú. Podľa jej slov si tento návrh koleduje o vznik generačného konfliktu medzi rodinami bez detí a rodinami s deťmi. „Je otázkou času, kedy si to bezdetné rodiny uvedomia a začnú sa dožadovať zníženia svojho daňového zaťaženia tak, aby si mohli individuálne šetriť na dôchodky," dodala.

Koncept „troch grošov"

Rovnaké riziko vidí aj Ján Šebo, výskumný pracovník Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Podľa neho tento nápad vychádza z konceptu „troch grošov". Len v návrhu ústavného zákona je nedotiahnutý. Preto je k nemu veľmi kritický, i keď samotná myšlienka je správna. Upozorňuje však na to, že návrh prevedenia tohto konceptu do praxe naznačuje množstvo rizík. „Ak nechceme zadlžovať deti vyššími odvodmi, potom logicky musíme všetkým dôchodcom znížiť dôchodky približne o pätinu. Takže máme to chápať tak, že všetkým dôchodcom znížime dôchodky o pätinu a následne necháme, aby deti poukazovali zamestnávateľom platené poistné vlastným rodičom?" Toto podľa neho vyplýva z návrhu.

A tu je základné riziko. Tieto peniaze neplatí zamestnanec, ale zamestnávateľ. Dodáva však, že takto rozhádame dôchodcov, ktorí dostanú príspevok, a dôchodcov, ktorí síce vychovali deti a získali nárok na príplatok, avšak ich deti neplatia odvody na Slovensku. Zároveň rozhádame zamestnávateľov a zamestnancov. „Ak zamestnávateľ platí poistné za svojich zamestnancov a zároveň on sám nemôže vlastným rodičom poslať príspevky, bude tlačiť na svojich zamestnancov, aby časť zaplateného poistného posielali rodičom ich zamestnávateľa, lebo im dáva prácu. Alebo budú zamestnávatelia tlačiť na zákonodarcov, aby potom oni neplatili tieto odvody a platili si ich zamestnanci," vysvetľuje. Rovnako si nevie predstaviť, akým spôsobom by to technicky riešila Sociálna poisťovňa.

„Ak chceme mať systém ‚troch grošov', musíme opustiť individuálny systém dôchodkového zabezpečenia a iných foriem sociálneho poistenia a vytvoriť systém dôchodkových účtov, kde pracujúci rodičia na svoj účet manažovaný verejným subjektom, prispievajú odvody a z nich si vyberajú prostriedky pri výskyte životných udalostí, ako sú napríklad materstvo, rodičovská dovolenka, nezamestnanosť, ale aj dôchodky."

Tento systém je podľa odborníkov zaujímavý, dáva ľuďom väčšiu slobodu manažovania vlastných odvodov a hlavne vytláča štát z rodinných vzťahov. Pretože práve snaha štátu vstúpiť do rodinných vzťahov cez tento systém príplatkov je dosť riziková a nebezpečná.

Čo má reforma priniesť

1. Istota, že po 40 odpracovaných rokoch budú môcť ľudia odísť do dôchodku. Takto chce štát vyriešiť najmä problém ľudí, ktorí pracujú vo fyzicky náročných profesiách.

2. Istota, že ak niekto odpracuje 15 rokov, bude mať garantovaný vek odchodu do dôchodku na základe takzvaného automatu vypočítaného z priemernej strednej dĺžky života.

3. Zavedenie automatického vstupu do II. piliera pre osoby, u ktorých je predpoklad, že budú môcť sporiť aspoň 30 rokov a súčasne im bude garantované právo, že budú mať dva roky na to, aby zo systému vystúpili.

4. Najmenej štvrtina odvodov na dôchodok pôjde do II. piliera.

5. Ústavne garantované doživotné vyplácanie dôchodkov. Jednorazové vyplatenie nasporenej sumy bude možné len v prípade mimoriadne ťažkej životnej situácie, alebo ak človek nasporí len minimálnu sumu.

6. Právo na valorizáciu dôchodkov o dôchodcovskú infláciu každoročne.

7. Právo na mimoriadne zvýšenie dôchodku, ak sa Slovensku ekonomicky darí.

8. Solidarita v rámci jednej generácie. Tí, ktorí majú lepší príjem a odvádzajú na dôchodok viac, budú solidárni s tými, ktorí odvádzajú na dôchodok menej.

9. Solidarita medzi generáciami v podobe takzvaného rodičovského bonusu. Deti budú prispievať na dôchodok svojich rodičov.

10. Starostlivosť osoby o maloleté dieťa nebude mať negatívny vplyv na výšku jej dôchodku.

Seniorov peniaze navyše potešia, no stále je to len politický ťah

ROZHOVOR

Trinásty dôchodok politici síce nazývajú penziou, ale žiadna penzia to nie je. Je to len čisto politický ťah, tvrdí expertka na sociálne problémy Ľubica Navrátilová.

Už o týždeň sa začnú doručovať našim penzistom 13. dôchodky. Každý si môže jeho odstupňovanú výšku dopredu zistiť z tabuľky s prepočtom súm. Ako vnímate takýto príspevok?

Vidím v ňom dva problémy. Prvým je účel 13. dôchodku. Nie je to systémová dôchodková dávka, je to čisté politikum a jej zavedenie predstavuje pre dôchodkový systém výdavkovú záťaž, s akou sa pri kalibrovaní sadzieb poistného nepočítalo. Hrubo zasahuje do poistného charakteru nášho dôchodkového poistenia a mení pomer zásluhovosti a solidarity v jeho systéme. Ak by existoval úprimný záujem o zvýšenie dôchodkov, zvýšila by sa suma vyplácaných penzií jednorazovo pre všetkých poberateľov a vyplácalo by sa 12 dôchodkov ročne.

Vnímate teda 13. dôchodok skôr ako „darček" pre seniorov k Vianociam?

Presne tak. Darčeky pritom nepatria do poistných systémov, znamenajú jediné – politizáciu dôchodkovej témy. Pre penzijné systémy je politizácia časovanou bombou, pretože o nich rozhodujú často politici, ktorí netušia nič o logike dôchodkových systémov a ich dlhodobej udržateľnosti.

A v čom je podľa vás druhý spomínaný problém?

V legislatívnom riešení nároku na 13. dôchodok.

Z akého dôvodu?

Známy je nález Ústavného súdu z roku 2008, ktorý sa týkal zvyšovania penzií len do určitej sumy dôchodku. V náleze súd konštatoval rozpor diferencovaného spôsobu ich zvyšovania s Ústavou – pretože bez akceptovateľného dôvodu sa tu mení pomer miery solidarity a zásluhovosti, čo v konečnom dôsledku vedie k nivelizácii dôchodkových dávok.

Mohli by ste to bližšie vysvetliť?

Do roku 2019 sa vyplácal niektorým dôchodcom vianočný príspevok ako štátna sociálna dávka, pri ktorej bola rozhodujúca sociálna situácia osoby, alebo sa poskytol všetkým oprávneným osobám v rovnakej výške. Vianočný príspevok bol testovaný na dôchodkový príjem, pričom jeho suma, ako aj okruh oprávnených osôb sa menili. Zdrojom financovania bol štátny rozpočet. Na tento rok vianočný príspevok predchádzajúca vláda zrušila a mal sa poskytovať v jednej sume všetkým vo výške priemerného dôchodku z roku, ktorý predchádza tomu bežnému. Pre starobné dôchodky by išlo o sumu okolo 460 eur, ktorá by predstavovala nepriamu valorizáciu vyplácaných dôchodkov a podľa mňa by sa dostala do konfliktu s vyššie uvedeným nálezom Ústavného súdu. Pretože by sa menil pomer solidarity a zásluhovosti. Pokiaľ ide o dosahy na rozpočet, 13. dôchodok by v roku 2020 predstavoval rozpočtovo nekrytý výdavok zhruba 442,2 milióna eur. Financovaný mal byť zo zdrojov Sociálnej poisťovne.

Pre dôchodkové systémy je politizácia časovanou bombou.

Tak to malo byť pôvodne. Po novom však platí, že Sociálna poisťovňa ho už nebude financovať.

Áno. Nové znenie zákona ruší jeho vyplácanie zo zdrojov poisťovne, koncipuje sa ako štátna sociálna dávka postavená na takmer identických konštrukčných prvkoch ako vianočný príspevok. Avšak s tým rozdielom, že poskytuje vyššie dávky než vianočný príspevok, ale nižšie než 13. dôchodok schválený predošlou vládou a zavádza minimálnu dávku 50 eur. Má sa vyplácať diferencovane všetkým dôchodcom a výdavky štátneho rozpočtu na jej krytie sa odhadli na 307,5 milióna eur.

Dá sa to ešte nazývať dôchodkom?

V tom je práve problém. Takto koncipovanú dávku je už problematické nazvať 13. dôchodkom, ktorý súvisí s dôchodkovými dávkami poskytovanými z dôchodkového poistenia. Treba zvážiť, či názov zodpovedá jej obsahu.

Mnohí však namietajú, že dôchodcom je jedno, odkiaľ dostanú peniaze pred Vianocami.

Možno s nimi súhlasiť, ale na druhej strane ak má štát konať transparentne, musí byť v poskytovaných dávkach nejaký ustálený systém. Rozhodovanie o štátnych sociálnych dávkach verejnoprávnou inštitúciou, akou je Sociálna poisťovňa, osobami, ktoré nie sú v štátnozamestnaneckom pomere a nie sú povinné konať podľa zákona o správnom konaní, je neprimeraný zásah do právneho poriadku. Je na ústavných právnikoch, aby vyhodnotili súlad navrhovaného predpisu s Ústavou.

Čo v našom penzijnom systéme vnímate ešte ako horúci problém?

V dôchodkovom systéme treba napríklad zreálniť sadzby poistného so zrušením nezmyselného fondu solidarity až po zvýšenie vymeriavacích základov štátu na platenie poistného za osoby, ktoré opatrujú deti a postihnuté osoby. Výpočet minimálneho dôchodku sa už zmenil, ale treba zaviesť napríklad aj automatickú účasť poistencov nastupujúcich na trh práce v systéme starobného dôchodkového sporenia, odstrániť nespravodlivosti z prepočtu starobných penzií priznaných pred rokom 2004 a ďalšie.

Táňa Rundesová

Štát napraví ženám výpočet

Od januára sa zmení vek odchodu do dôchodku pre ženy narodené v rokoch 1957 až 1965, ktoré vychovali deti. Z tejto skupiny žien sa vytvorili viaceré kategórie poisteniek. Nielen podľa ročníka ich narodenia, ale aj podľa toho, kedy požiadali o dôchodok. Poisťovňa má zákonnú povinnosť rozhodnúť o kompenzácii do 31. decembra 2022. (BRE)

Ako sa mení vek odchodu do dôchodku od roku 2021

Rok narodenia	Vek mužov	Vek žien s počtom vychovaných detí				
		0	1	2	3 alebo 4	5 a viac
1957	62r 6m	62r 6m	62r	61r 6m	60r	58r 3m
1958	62r 8m	62r 8m	62r 2m	61r 8m	60r 9m	59r
1959	62r 10m	62r 10m	62r 4m	61r 10m	61r 4m	59r 9m
1960	63r	63r	62r 6m	62r	61r 6m	60r 6m
1961	63r 2m	63r 2m	62r 8m	62r 2m	61r 8m	61r 3m
1962	63r 4m	63r 4m	62r 10m	62r 4m	61r 10m	61r 7m
1963	63r 6m	63r 6m	63r	62r 6m	62r	61r 11m
1964	63r 8m	63r 8m	63r 2m	62r 8m	62r 2m	62r 2m
1965	63r 10m	63r 10m	63r 4m	62r 10m	62r 4m	62r 4m
1966 a viac	64r	64r	63r 6m	63r	62 6m	62r 6m

Vek nástupu do penzie – muži so starostlivosťou o deti

Rok narodenia poistenca	Vek mužov s počtom vychovaných detí		
	1	2	3 a viac
1957	62r	61r 6m	61r
1958	62r 2m	61r 8m	61r 2m
1959	62r 4m	61r 10m	61r 4m
1960	62r 6m	62r	61r 6m
1961	62r 8m	62r 2m	61r 8m
1962	62r 10m	62r 4m	61r 10m
1963	63r	62r 6m	62r
1964	63r 2m	62r 8m	62r 2m
1965	63r 4m	62r 10m	62r 4m
1966 a viac	63r 6m	63r	62r 6m

Zdroj: Sociálna poisťovňa

O PODNIKANÍ
O ZDRAVÍ
O VEDE

JE DOKÁZANÉ,
ŽE POČAS 15 MINÚTOVEJ
PAUZY SI VYPOČUJEŠ
ŠTVRŤHODINOVÝ
PODCAST.
VYBER SI O ČOM.

O VZDELANÍ
O GASTRE
O ŠPORTE

Podmaz.sk | Najväčší portál slovenských podcastov

MS202809/02